

Sborník ze studentské sekce mezinárodní konference

TEORETICKÉ A PRAKTICKÉ ASPEKTY VEŘEJNÝCH FINANČÍ 2021

**Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta financí a účetnictví
Katedra veřejných financí**

Praha, září 2021

OECONOMICA
Nakladatelství VŠE

**Sborník ze studentské sekce
mezinárodní konference**

**Teoretické a praktické aspekty
veřejných financí**

Praha, září 2021

**Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta financí a účetnictví
Katedra veřejných financí**

Praha 2021

**Sborník ze studentské sekce mezinárodní konference
Teoretické a praktické aspekty veřejných financí 2021
Praha, září 2021**

Publikováno za podpory Interní grantové soutěže Vysoké školy
ekonomické v Praze

IG 108021. Číslo projektu 48/2021.

**Studentská sekce konference
„Teoretické a praktické aspekty veřejných financí 2021“
byla uspořádána s laskavým přispěním:**

Editor:

Lukáš Hulínský

Obsah

Problematika získávání darů pro nestátní neziskové organizace během první vlny pandemie COVID-19.....	5
Nikola Bendíková	5
Časová zátěž při plnění daňových povinností (DPH)	21
Daniela Kolářová.....	21
Publikační a vědecká činnost na vysokých školách	38
Lukáš Nohejl.....	38

Problematika získávání darů pro nestátní neziskové organizace během první vlny pandemie COVID-19

*Nikola Bendíková**

Abstrakt:

Tato práce zkoumá dopady první vlny pandemie COVID-19 na nestátní neziskové organizace v oblasti získávání darů a vychází z mé vypracované bakalářské práce na téma „Dopady první vlny pandemie COVID-19 na získávání darů pro neziskové organizace“. Mezi vybrané dotazované právní formy nestátního neziskového sektoru se řadí nadace, nadační fond, obecně prospěšné společnosti a zapsaný spolek. Pandemie koronavirového onemocnění zasáhla celý svět. Došlo k výraznému poklesu ekonomické činnosti. První část práce se zabývá popisem neziskového sektoru, jeho financování a zdanění. Druhá část je věnována dosavadnímu stavu poznání a následnému porovnání se získanými výsledky z průzkumného šetření. Průzkum je založen na určitých předpokladech, které aktualizují již zjištěné výsledky z dříve provedených průzkumů. Hlavním předmětem je zjistit, jak se vyvíjelo dárcovství během koronaviru a jaký dopad mělo onemocnění na dárcy, kteří přispívají finančními prostředky neziskovým organizacím. Na závěr je provedeno vyhodnocení průzkumu a souhrnné doporučení.

Klíčová slova: neziskový sektor, nadace, nadační fond, zapsaný spolek, obecně prospěšná společnost, poskytnuté bezúplatné plnění (dary), zdanění, pandemie COVID-19

JEL klasifikace: L31

1 Úvod

Pandemie COVID-19 vznikla v prosinci roku 2019 na území Číny. Toto virové onemocnění se začalo postupně šířit do všech států na celém světě. V důsledku pandemie se každý jedinec dostal bezesporu do tíživé situace. V neziskovém sektoru došlo k omezení sociálních služeb, aktivit, poskytování služeb a poklesu příjmů. Mezi další důsledky se řadí obavy z reakce dárců a státní správy na včasné nedostání svým závazkům vyplývající z grantů a dotací. Negativní důsledky mělo onemocnění i na vyplácení mezd zaměstnancům a řada organizací se dostala i do platební neschopnosti. Rozhodující okolností pro výběr tématu této práce „Problematika získávání darů pro nestátní neziskové organizace během první vlny pandemie COVID-19“ se stala touha zjistit, jaký vliv mělo toto onemocnění na dárcy, kteří se snaží již dlouhá léta zlepšit finanční situaci předem vytipovaných organizací. V

* Bc. Nikola Bendíková; Vysoká škola ekonomická v Praze, Nám. W. Churchilla 1938/4, Praha 3 –Žižkov, 130 67, < nikola.bendikova@vse.cz >.

oblasti správného chodu nestátního neziskového sektoru, hraje velký vliv právě příjem finančních prostředků od dárců, kteří přispívají. Z tohoto důvodu je velice důležité rozumět tomu, jak takové darování probíhá, seznámit se s jeho zdaněním a následně možnosti uplatnění odpočtu ze základu daně poplatníka. Cílem této práce je zjistit, jak velký vliv měla první vlna pandemie COVID-19 na získávání darů pro neziskové organizace a prozkoumání změn možnosti vyššího odpočtu ze základu daně, které vznikly v roce 2020. Tato práce je rozdělena na tři hlavní kapitoly. První kapitola popisuje úvod do neziskového sektoru a jeho rozdělení. Kapitola druhá je zaměřena na dosavadní stav poznání získávání darů pro nestátní neziskové organizace během první vlny pandemie. Tato kapitola slouží jako odrazový můstek pro kapitolu třetí. Ve třetí kapitole jsou shrnuty výsledky z průzkumného šetření. Tato kapitola navazuje na kapitolu druhou. Snaží se aktualizovat dopady na předem vytypované organizace a zjistit, jak neziskové organizace vnímají legislativní změnu týkající se procentuální změny v odpočtu darů od základu daně. Pro lepší orientaci je průzkum zobrazen prostřednictvím grafů. Na závěr je zde zahrnuté i souhrnné doporučení.

2 Neziskový sektor

V České republice je spojení „neziskový sektor“ využíváno, aniž by bylo přesně vymezeno dle právního předpisu. Již mnoho let se uvažuje o vytvoření zvláštního zákona, který by tento pojem přesně definoval a specifikoval, jehož význam, předmět činnosti a zdanění neziskových organizací. Nyní komplexní obecnou úpravu postavení jednotlivých subjektů neziskového sektoru obsahuje nový občanský zákoník, přesněji zákon č. 89/2012 Sb. Jelikož pojmy „nezisková organizace“ a „neziskový sektor“ nejsou z právního hlediska odůvodněné a neupravuje je tedy žádný právní předpis v České republice, řada populace se s těmito spojeními neztotožňuje, i když se jedná o pojmy často používané. Vzhledem k chybějící metodice, která by značně definovala neziskový sektor, je tento sektor vymezen podle vlastností sektoru a následněm definování těchto jednotlivých sektorů (Boukal a Vávrová, 2007). Neziskový sektor je tvořen rozsáhlou škálou organizačních forem a činností. V České republice tvoří nezbytnou součást občanské společnosti spolu se státním a soukromým sektorem. Pod tímto pojmem se rozumí soubor všech neziskových organizací na daném území, která jsou upravena českým právním řádem (Hudcová, 2007). Podle Boukala a Vávrové (2007) má neziskový sektor veřejně prospěšný charakter, neboť cílem je taková přeměna chování jedinců ve společnosti, která bude mít za následek zlepšení životní úrovně těchto jednotlivců. Rovněž je činnost organizací v tomto sektoru zaměřena na zvyšování kvality života na celospolečenské úrovni. Neziskový sektor je tak nedílnou součástí společnosti. Tomu odpovídají následující skutečnosti:

- „dává prostor pro vlastní iniciativu občanů,
- funguje jako „pojistka“ proti totálnímu režimu ,

- umožňuje zjišťovat potřeby přímo v terénu,
- vyplňuje ta místa ve společnosti, která nezajímají stát ani podnikatele“ (Boukal a Vávrová, 2007).

V rámci neziskového sektoru je důležité představit národní hospodářství. Škarabelová (2002) definuje tento pojem takto: „Jedná se o složitou soustavu subjektů a vazeb mezi nimi, které se vytvořily v procesu vývoje společnosti za účelem produkce statků, jimiž jsou uspokojovány potřeby lidí, žijících na území určitého útvary.“ Podle principu financování produkce a spotřeby statků, Rektořík et al. (2010) rozlišuje národní hospodářství na ziskový (tržní sektor) a neziskový (netržní) sektor. Ziskový sektor vnímá Rektořík et al. (2010) takto: „Jde o soubor subjektů, které jsou zakládány s primárním cílem dosáhnout zisk prostřednictvím statků prodávaných za tržní cenu. Tyto subjekty (podniky) nakládají majetkem financovaným vlastními zdroji (kapitálem), případně cizími zdroji (půjčkou). Nesou podnikatelské riziko, nemohou primárně spoléhat na zdroje jiných subjektů.“ Na rozdíl neziskový (netržní) sektor Rektořík et al. (2010) definuje: „Jedná se o soubor subjektů, které jsou zakládány s primárním cílem dosáhnout přímého užitku, který má většinou charakter veřejné služby. Tyto subjekty nakládají majetkem financovaným vlastními zdroji, které pocházejí buď od soukromých subjektů (zřizovatel, další subjekty), nebo od veřejných subjektů na základě přerozdělovacích proces.“ V České republice je podle Rektoříka et al. (2010) dále národní hospodářství rozděleno z hlediska sektorů následovně:

- ziskový soukromý sektor (první sektor)
- neziskový veřejný sektor (druhý sektor)
- neziskový soukromý sektor (třetí sektor)
- neziskový sektor domácností

Základem neziskového veřejného sektoru je získávání finančních prostředků z veřejných financí. O řízení a správu se stará veřejná správa. Typickým znakem pro rozhodování je veřejná volba a hlavním cílem je poskytování veřejných služeb. Neziskový soukromý sektor („třetí sektor“) vzniká prostřednictvím soukromých neziskových subjektů, které vkladem svých prostředků neočekávají zisk. Rektořík et al. (2010) uvádí: „Sektor domácností je začleněn do koloběhu finančních toků a vstupem na trh produktů, faktorů a kapitálu.“ Vzhledem k naplnění cíle této práce je důležité si více zaměřit na nestátní neziskové organizace. Salamon a Anheier (1997) formulují nestátní neziskový sektor: „Soubor všech nestátních neziskových organizací v určité zemi, které vyhovují následné strukturálně-operacionální definici.“ Dále vymezují pět základních vlastností nestátní neziskové organizace, mezi které se řadí:

- formální ustanovení – institucionální struktura a organizační skutečnost,
- soukromost – institucionální oddělení od státní správy,
- neziskové – nerozdělování zisku mezi subjekty organizace,

- samosprávnost a nezávislost - vlastní postupy a struktura, schopnost vlastního řízení,
- dobrovolnost - vykonávání činnosti na základě dobrovolného rozhodnutí.

Fungování NNO je charakterizováno prolínáním třech základních principů. Jedná se o egoismus, mutualismus a altruismus. Boukal (2009) si stojí za názorem, že pokud bude porozuměno těmto principům, lze dojít k závěru, proč se lidstvo spojuje. Pochopením těchto principů zjistíme, proč se lidé spolčují, řídí a zakládají nějakou neziskovou organizaci.

Boukal (2009) definuje tyto principy takto:

- „egoismus ovlivňující spolčování za účelem plnění zjištěných tužeb účastníků,
- mutualismus představující spolčování za účelem jistých prospěchů jeho účastníků s vědomím, že svých prospěchů dojdou pouze tehdy, poslouží-li prospěchu ostatních,
- altruismus inspirující spolčování, které neslouží prospěchu spolčovaných, ale výhradně prospěchu ostatních.“

Nestátní neziskové organizace hrají velkou roli v sociální, kulturním i ekonomickém životě. Významným projevem jedince v rámci existence NNO je prokázání dobročinnosti. Snahou jedince je pomáhat druhým, kteří jsou v tíživé situaci. Jde také o překonávání důsledků vládních a tržních selhání (Boukal 2009). Jedná se o selhávání v mnoha sférách života – např. o postarání se o nemocné či o děti.

3 Dosavadní stav poznání

Koronavirová situace se dotkla i neziskových organizací. Dle průzkumu Nadace OSF (2020), většina organizací uvedla, že se dostaly vlivem COVID-19 do finančních problémů. Na průzkumu se podílelo 346 nestátních neziskových organizací z České republiky. Finanční tíseň a neschopnost vyplácet mzdy svým zaměstnancům jsou zásadní problémy, se kterými se organizace setkávají. Tyto subjekty také uvedly, že mají obavy z reakce dárců a státní správy. Problém spočívá v neschopnosti dostání svých závazků, které plynou z grantů a dotací. Další zásadní požadavek se klade na veřejnou správu. Neziskové organizace požadují, aby byly provedeny změny v projektech, které jsou podpořeny z veřejných zdrojů nebo peněz z EU a jsou rozdělovány prostřednictvím ministrů z České republiky. Organizace vyžadují po veřejné správě, aby jejich práce byla oceněna, a snaží se zajistit partnerský a férový přístup. Velkou obavu mají neziskové organizace i z poskytování služeb svým klientům. Podle průzkumu Nadace OSF (2020) v této krizi mohou pomoci firmy a soukromí dárci zvýšením finanční podpory. Mezi další způsoby pomoci se řadí materiální pomoc, větší flexibilita pravidel pro poskytování grantů a vytváření pracovních příležitostí. Klade se důraz především na podnikatelský sektor, individuální dárci nebo institucionální dárci, kteří k tomuto zvýšení mohou přispět. Průzkum realizován Fórem dárců byl zaměřen i mimo jiné

na dopady pandemie COVID-19 na nestátní neziskový sektor. Byla zde položena otázka, zda se snížila hodnota darů pro nestátní neziskové organizace ze strany jednotlivců. 36 % dotázaných odpovědělo, že ano. Dalších 64 % uvedlo, že se hodnota darů nesnížila. Z výzkumu vyplývá, že došlo ke snížení darů od veřejnosti, výnosů z vlastní činnosti, firemní dárcovské podpory, rušení příslibných dárcovských podpor a benefičních akcí (Anděl a Čez, 2020).

3.1 Legislativní změny u darů v roce 2020 a 2021

Prísipování na dobrou věc se nedělá z nezištných důvodů. Odměnu představují jednotlivé daňové úlevy, které vedou ke snížení základu daně. Dne 4. dubna 2021 došlo ke změně maximální výši částky, kterou je možné si od základu daně odečíst. K těmto změnám došlo jak u fyzických, tak právnických osob.

Celkový přehled u fyzických osob znázorňuje následující tabulka.

Tab. 1: Změna % ZD u fyzických osob

	Podmínky do 31.12.2019			Rok 2020 a 2021
Dárce	Min. % ZD	Min. hodnota	Max. % ZD	Max. % ZD
FO	2 % v úhrnu	1 000 Kč v úhrnu	15 %	30 %

Zdroj: vlastní tvorba podle (Kadlec 2021)

Z výše zmíněné tabulky lze vyčíst, že za kalendářní období roku 2020 a 2021 se zvýšila hodnota z 15 % na 30 %. Z toho vyplývá, že dárce si může v úhrnu odečíst nejvýše 30 % základu daně.

Tab. 2: Změna % ZD u právnických osob

		Max. % ZD	
Dárce	Min. hodnota	ZO do 29.2.2020	ZO od 1.3.2020 - 28.2.2022
PO	2 000 Kč	10 %	30 %

Zdroj: vlastní tvorba podle (Kadlec 2021)

Každá právnická osoba si může od svého základu daně odečíst dar, který činí alespoň 2 000 Kč. Pokud této osobě skončilo zdaňovací období od 1. 3. 2020 do 28. 2. 2022, lze odečíst nejvýše 30 % od základu daně. Všechny výše uvedené možnosti může poplatník využít v rámci řádného, opravného či dodatečného daňového přiznání (Finanční správa, 2021). Jelikož k těmto změnám došlo až začátkem února, je dost pravděpodobné, že řada dárců již může mít podaná svá daňová přiznání, kde si uplatnili dary v nižší výši před těmito změnami. Toto lze vyřešit prostřednictvím dodatečného nebo opravného daňového přiznání. K dodatečnému přiznání se přesněji vyjadřuje Kadlec (2021): „Dodatečné přiznání je dárcé oprávněn podat nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci, ve kterém nabyl účinnosti tyto změny. Pokud ještě neuplynul termín pro podání daňového přiznání, osoba podává přiznání opravné.“ Otázkou nastává, jak tuto změnu vnímají nestátní neziskové organizace.

4 Průzkumné šetření

Tato část práce navazuje na předchozí, se snahou znovu prozkoumat a zaktualizovat dosavadní stav poznání získávání darů během první vlny pandemie COVID-19 pro nestátní neziskové organizace.

4.1 Cíl průzkumu

Hlavním cílem mého průzkumného šetření je zjistit, jak probíhalo darování a jaké byly dopady pandemie COVID-19 na získávání darů pro neziskové organizace a prozkoumání změn, které se týkají nižšího základu daně za poskytnuté dary ze strany organizací.

4.2 Průzkumné otázky

Tato část je zaměřena na tři dílčí průzkumné otázky.

1. Průzkumná otázka: Jak velký podíl všech příjmů jednotlivých neziskových organizací tvořily jednotlivé dary před příchodem a po příchodu COVID-19?
2. Průzkumná otázka: Došlo během pandemie COVID-19 k výrazným změnám z hlediska dárcovství, popř. jaké přesně to byly?
3. Průzkumná otázka: Jak organizace vnímají změnu týkající se nižšího základu daně za poskytnuté dary pro rok 2020 a 2021?

4.3 Průzkumný soubor

Průzkumný soubor je tvořen nestátními neziskovými organizacemi, které sídlí v České republice. Před vyhodnocením samotného výzkumu je důležité si představit jednotlivé neziskové organizace a jejich právní formy. Tato práce je zaměřena na nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti a zapsané spolky. Mezi nadace a nadační fondy, které se do průzkumu zapojily, se řadí Nadace Dobrý anděl, Nadace pro transplantace kostní dřeně, Nadace Jedličkova ústavu, Nadace táta a

máma a Srdce na dlani. Obecně prospěšných společností bylo celkem pět – Dobrá rodina o. p. s., Mikuláš 365 o.p. s., Spolu dětem o. p. s., Nadání a dovednosti o. p. s. a Lékaři bez hranic Zapsaný spolek byl jeden – Lesní klub Zahrádka Troja.

4.4 Průzkum

Dotazníková šetření byla celkem dvě. Jedno bylo daleko více rozsáhlejší, druhé se týkalo legislativní změny u dárcovství. Všechny údaje z dotazníkového šetření byly převedeny do tabulky MS Excel, kde byly vytvořeny jednotlivé grafy a ty byly následně vloženy do MS Word. Hlavním záměrem bylo se zaměřit spíše na menší vzorek organizací a detailněji to prozkoumat, aby se tento průzkum alespoň z části odlišil od dosavadního stavu poznání. Pro účely této práce byly vybrány a znázorněny jen ty nejdůležitější otázky.

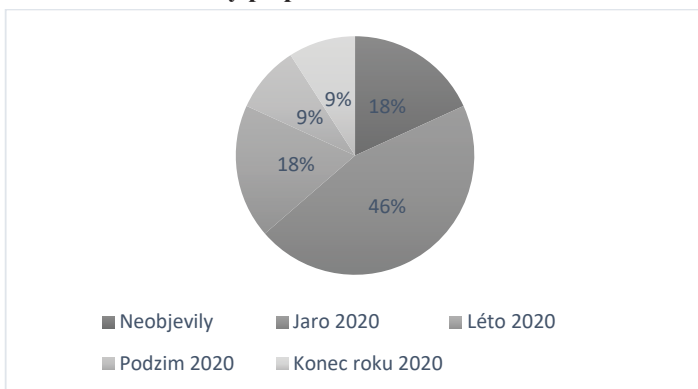
Dárcovství

Respondenti odpovídali, jak velký podíl všech jejich příjmů tvořily jednotlivé dary před příchodem COVID-19. Většina organizací uvedla, že jednotlivé dary tvoří více jak polovinu všech jejich příjmů. Odpovědi byly především v rozmezí 50 % - 100 %. Nadace táta a máma a nadační fond Srdce na dlani uvedli 20 %.

Otázka č. 5: Kdy se u Vás poprvé objevily změny ze strany dárcovství po příchodu COVID-19 do ČR?

Na tuto otázku odpovědělo 46 % respondentů, že první změny ze strany dárcovství zaznamenaly na jaře roku 2020. Přesně v tomto období, byl i v České republice rovněž vyhlášen nouzový stav, kdy došlo k výraznému omezení služeb. Nadace Jedličkova ústavu uvedla, že v té době jim přišla jednorázová podpora od individuálních dárců a dary od firem začaly stagnovat. Obecně prospěšná společnost Lékaři bez hranic začala pociťovat změny od dubna roku 2020. Někteří jejich pravidelní dárci museli ukončit své trvalé příkazy, protože jim vypadly příjmy. Jiní je ale zase nahradili. Více změn tato společnost očekává až v letošním roce, kdy předpokládají, že ekonomická situace na jejich dárce začne dopadat daleko více. Z grafu lze vyvodit, že první změny byly zaznamenány převážně v březnu a dubnu roku 2020.

Graf 2: První změny po příchodu COVID-19 do ČR

Zdroj: vlastní průzkumné šetření

Otázka č. 6: Jak na tuto situaci reagují lidé ve spojitosti s Vámi? Snížily se od nich příspěvky?

Jak ukazuje níže uvedený graf, 37 % respondentů odpovědělo, že se jim dárcovské příspěvky snížily, avšak 36 % tvrdí, že to nelze jednoznačně říct. Ke snížení darů došlo ze strany firemních dárců a drobných subjektů, kteří jim dary poskytovaly. Organizace uvedly, že bylo problematické sehnat nové donátory na další období, kvůli omezenému setkávání se. Naopak právě ze strany individuálního dárcovství se příspěvky zvýšily.

Graf 3: Snížení dárcovských příspěvků

Zdroj: vlastní průzkumné šetření

Otázka č. 7: Z kterých subjektů jste zaznamenali největší finanční přínos? Kdo Vás prostřednictvím darů nejvíce podpořil?

Tato otázka souvisí s předchozí otázkou. Smyslem bylo zjistit, od kterých subjektů zaznamenaly organizace největší finanční přínos. Skoro všechny organizace se shodly, že nejvíce darů přijaly od soukromých dárců – fyzických osob, OSVČ a firem. Nejvíce je podpořili dlouhodobí dárci, kteří těmto organizacím zachovali přízeň i hodnotu daru či výši hodnoty daru zvýšili. Lesní klub Zahradka Troja uvedl, že největší dar dostal od členů spolku.

Graf 4: Finanční přínos od subjektů

Zdroj: vlastní průzkumné šetření

Otázka č.8: Stalo se Vám, že došlo či může v budoucnosti dojít k nižším příjmům od soukromých dárců? Jaký to bude mít vliv na financování vaší organizace v následujících letech?

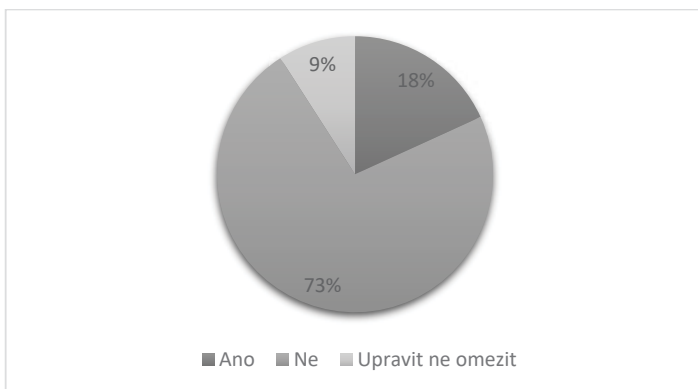
U této otázky se respondenti shodli, že může dojít ke snížení příjmů od soukromých dárců. Očekávají, že ekonomický dopad na jejich příspěvatele bude největší letos, tzn. v roce 2021. Organizace rovněž uvedly, že bude potřeba zajistit nové zdroje, vytvořit finanční rezervu nebo změnit PR strategii a tím zvýšit péči o jednotlivé dárci. Například Lékaři bez hranic zmínili, že pokud by došlo k poklesu dárců, tak nebudou muset zavírat své zahraniční projekty, neboť mají své aktivity financované prostřednictvím dárců z mnoha cizích zemí.

Poskytování služeb a klienti

Otázka č.9: Byli jste nuceni během pandemie COVID-19 omezit provoz vašich služeb? Pokud ano, z jakých důvodů?

Z níže uvedeného grafu lze vidět, že řada organizací nebyla nucena omezit provoz svých služeb během pandemie COVID-19. Velké většině se podařilo služby přesunout do on-line prostoru. Pokud některé služby nešly přesunout, byly částečně utlumeny. Organizace, které byly nuceny svůj provoz omezit, musely z finančních důvodů některé své projekty pokrátit či úplně zrušit. Obecně prospěšná společnost Nadání a dovednosti přešla do úsporného režimu a snížila své úvazky na 70 %.

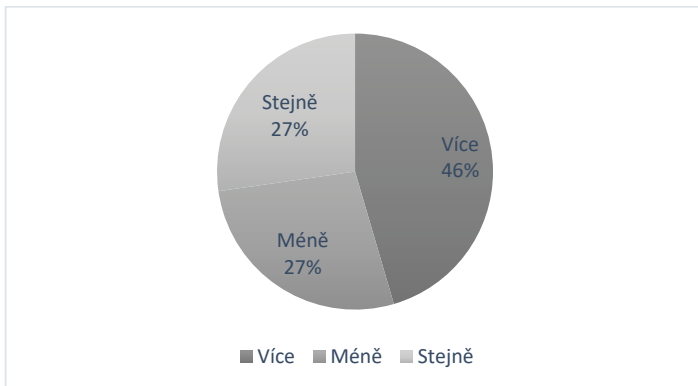
Graf 5: Omezení služeb

Zdroj: vlastní průzkumné šetření

Druhá otázka, která se týká pracovní vytíženosti během pandemie COVID-19, je znázorněna na následujícím grafu. 46 % organizací pracuje více, nad rámec běžné vykonávané činnosti řeší zavádění vládních opatření a neochotu klientů se opatřením přizpůsobovat. Práce z domova je náročná, zejména v případě, kdy se zaměstnankyně zároveň stará o děti, které mají zavřené školy. 27 % organizací žádné změny nepocítuje a pracují stále stejně a zbylých 27 % organizací pracují méně a s menší motivací.

Graf 10: Pracovní vytížení zaměstnanců

Zdroj: vlastní průzkumné šetření

4.5 Vyhodnocení dodatečného průzkumu

Prostřednictvím dodatečného průzkumného šetření bylo znovu osloveno 10 stejných nestátních neziskových organizací. Dodatečný průzkum byl zaměřen na

legislativní změnu u dárcovství. Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit, jaký názor na tuto změnu mají jednotlivé organizace.

Otázka č. 1: Myslíte si, že v důsledku změny maximální výše odečitatelných darů na 30 za období 2020-21, budou fyzické osoby i v této době přispívat organizacím v podobě darů více než dříve (15 %)?

U této otázky to bylo skoro vyrovnané. Čtyři organizace uvedly, že tato změna žádný vliv mít nebude. Tři organizace si stojí za názorem, že to vliv mít bude a zbytek to zatím nedokáže odhadnout. Změna nejspíš nebude mít vliv hromadný, ale individuální. Důležitou roli bude hrát výsledek hospodaření. Nelze zde opomenout, že tuto změnu vnímají neziskové organizace jako zpětný benefit pro své dárce.

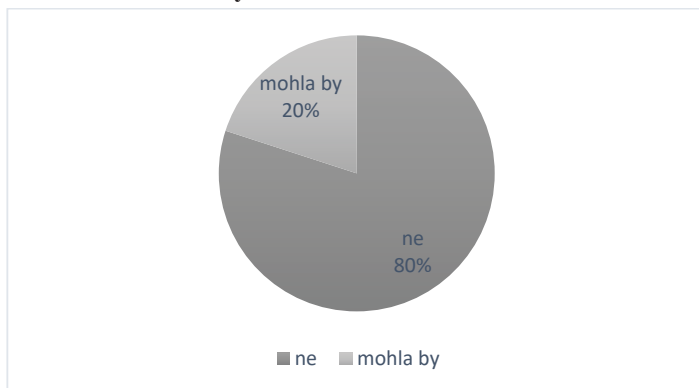
Otázka č. 2: U právnických osob došlo k vyššímu zvýšení z 10 % na 30 % a platí to pro zdaňovací období od 1. 3. 2020 – 28. 2. 2022. Myslíte si, že právnické osoby Vám poskytnou více darů než fyzické osoby?

Odpovědi na otázku byly různorodé. Zhruba třetina organizací zmínila, že mají dlouhodobě více dárců mezi fyzickými osobami než mezi právnickými. Jak uvedla jedna organizace „pandemie zamíchala kartami“ a je zvědavá, jak se dárcovství bude nadále vyvíjet. Druhá třetina organizací si myslí, že tato změna prospěje a zaznamenají tak vyšší podíl dárcovství od právnických osob. Jde však o subjektivní názor a hlavní roli zde bude hrát výsledek hospodaření.

Otázka č. 3: Troufáte si tvrdit, že tato změna může nepřímo zlepšit finanční situaci Vaší organizace?

Jak znázorňuje graf, většina organizací si nemyslí, že by tato změna mohla nepřímo zlepšit finanční situaci. Je pravda, že ke změně došlo teprve nedávno a projeví se až za x měsíců.

Graf 11: Pracovní vytížení zaměstnanců

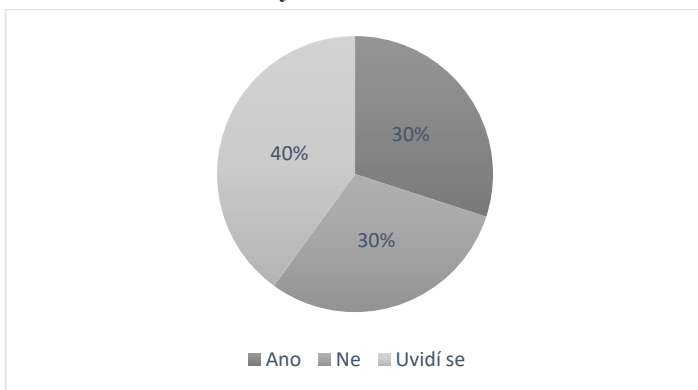

Zdroj: vlastní průzkumné šetření

Otázka č. 4: Považujete výše zmíněnou změnu za účinnou?

Z níže uvedeného grafu lze vidět, že tři organizace považují tuto legislativní změnu za účinnou. Další čtyři zastávají názor, že je dobré to vyzkoušet a třeba to i očekávaný výsledek přinese. U části dárců to může mít vliv na rozhodování o výši daru. Jedná se především o benefit pro dárece. Zbylé čtyři organizace změnu za účinnou nepovažují.

Graf 12: Účinnost změny

Zdroj: vlastní průzkumné šetření

4.6 Závěry z průzkumů

Začátkem praktické části byl definován hlavní cíl průzkumu. Pro vyhodnocení hlavního cíle je důležité znát odpovědi na tři dílčí výzkumné otázky. Tyto otázky byly formulovány následovně:

Průzkumná otázka č. 1: Jak velký podíl všech příjmů jednotlivých neziskových organizací tvořily jednotlivé dary před příchodem a po příchodu COVID-19?

Průzkumná otázka č. 2: Průzkumná otázka: Došlo během pandemie COVID-19 k výrazným změnám z hlediska dárcovství, popř. jaké přesně to byly?

Průzkumná otázka č. 3: Jak organizace vnímají změnu týkající se nižšího základu daně za poskytnuté dary pro rok 2020 a 2021?

V první dílčí průzkumné otázce bylo záměrem zjistit, jak velký podíl všech příjmů jednotlivých nestátních neziskových organizací tvořily jednotlivé dary před a po příchodu COVID-19. Jak velký podíl všech příjmů jednotlivých nestátních neziskových organizací lze vyčíst z výročních zpráv. U každé organizace se to liší. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že dary u neziskových organizací před pandemií tvořily více jak polovinu všech jejich příjmů. Menší podíl (20 %) všech příjmů, uvedly dvě organizace – Nadace táta a máma a nadační fond Srdce na dlani. S příchodem pandemie, organizace zaznamenaly ekonomickou krizi a následný

pokles dárcovství. Proč tomu tak bylo? Lidé přestali přispívat prostřednictvím finančních prostředků, ale zaměřili se na darování jídla nebo se začali věnovat dobrovolnické práci místo finančního daru. Přišly i obavy, zda organizace s penězi dobře naloží. Někteří jedinci radši vynaložili finance na svou domácnost než, aby organizacím poskytli peněžitý dar. Druhá dílčí průzkumná otázka byla zaměřena na změny z hlediska dárcovství během pandemie COVID-19. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že většina nestátních neziskových organizací zaznamenala změny na jaře roku 2020. V této době byl v České republice vyhlášen nouzový stav, který přinesl výrazné omezení sítě sociálních služeb. Mezi negativní dopady na dárcovství můžeme řadit panující nejistotu a obavy z reakce dárců a státní správy. Dárcovství od firem u většiny organizací začalo stagnovat a někteří individuální dárci museli pozastavit své trvalé příkazy. Došlo také k poklesu příjmů, což vedlo u organizací k platební neschopnosti a nemožnosti vyplácení mezd. Rovněž organizace byly nuceny zastavit či úplně zrušit již dlouho předem naplánované aktivity, kvůli omezenému sociálnímu kontaktu. Bylo velmi těžké sehnat nové donátory, kteří by zajistili organizacím vyšší finanční podporu. Byl zaznamenán i nedostatek veřejných zdrojů. Stát se orientoval na jiné oblasti, a tak se odklonil od nestátního neziskového sektoru. Ve třetí dílčí průzkumné otázce bylo cílem zjistit, jak organizace vnímají změnu týkající se nižšího základu daně za poskytnuté dary pro rok 2020 a 2021. Legislativní změna, která se týká procentuálního odečtu darů od základu daně proběhla teprve nedávno. Organizace s touto změnou již byly obeznámeny, a tak mě zajímalo, jak se k této změně staví. Odpovědi na dílčí otázky z dodatečného průzkumné šetření byly vždy poměrně vyrovnané. Zhruba třetina organizací uvedla, že tato obměna žádný vliv na dárců mít nebude. Jedná se jen o změnu v zákoně, která se nijak neprojeví. Druhá třetina si stála za názorem, že část dárců tuto změnu může vidět jako benefit na rozhodování o výši daru. Pro určité firmy by mohlo být toto zvýšení zajímavé. Zbytek organizací to zatím nedokáže odhadnout. Je důležité zmínit, že ještě není dostatek dat, aby se daly dělat konečné závěry. Půjde nejspíše o vliv individuální než hromadný. Velkou roli bude hrát i výsledek hospodaření. U této otázky se jednalo především o subjektivní názor, ale i tak to bylo zajímavé prozkoumat. Z průzkumného šetření se mi dostalo odpovědi i od jedné fyzické osoby, která pravidelně dar poskytuje. Tato osoba uvedla, že to vidí jako skvělou příležitost podpořit organizaci vyšší částkou než je zvyklá. Může tak darovat více peněz, a díky vyššímu procentuálnímu odečtu, více peněz zpět také obdrží.

4.7 Souhrnné doporučení

Z předchozích kapitol jsme se dočetli, že během onemocnění, které se v roce 2020 velmi rozšířilo, došlo k poklesu finanční podpory. To zaznamenaly organizace i z hlediska dárcovství. Jelikož došlo k omezení sociálního kontaktu a rušily se plánované akce, bylo těžké sehnat nové donátory. Celý svět se musel přemístit do online prostředí. Komunikace s klienty na dálku byla na každodenní bázi u

nestátních neziskových organizací. Jak pomoci těmto organizacím v době plné různých omezení, mě inspirovala internetová stránka (www.darujme.cz). Na těchto webových stránkách je zmíněna rostoucí popularita dárcovských výzev. Jedná se o celosvětově známý trend peer to peer fundraising. DARUJME (2020) „Příznivec neziskové organizace, my jej nazýváme ambasador, vyzve své okolí – přátele, rodinu, spolupracovníky, atd. – a požádá je o dar pro jím vybranou neziskovou organizaci či konkrétní projekt. Často se tak koná v rámci nějaké příležitosti spojení s ambasadorem – narozeninové oslavy, svatby, ale také sportovní události jako je běh maratonu.“ Jelikož v tomto období je omezené setkávání se, lze i takové akce přenést do online prostředí. Velká část populace ve vyspělých zemích se již naučila využívat počítačové technologie. Výše zmíněný ambasador může vytvořit jakoukoliv online událost a díky ní, přilákat nové donátory. I samotné organizace mohou přilákat nové dárcy i prostřednictvím většího využívání sociálních sítí. Z mého pohledu, v organizaci by mohli mít všichni zaměstnanci přístup ke správě sociálních sítí dané organizace. Byli by do činnosti více zapojeni a skrze ní by mohli pořádat různé online přednášky. Zaměstnanec neziskové organizace by tak mohl vytvořit událost na online přednášku. Tuto událost by pak sdílel na sociálních sítích (např. na Facebooku). Online přednášku by mohl uskutečnit například v aplikaci Zoom. Software Zoom právě umožňuje pořádat videokonference a slouží jako nástroj na webináře, přednášky či online konzultace. Předem by si zaměstnanec vymyslel, o čem taková událost bude, a pak ji i zprostředkoval. Touto cestou by každá nezisková organizace mohla přilákat nové donátory.

5 Závěr

Tato práce se zabývá dopady první vlny pandemie koronavirového onemocnění na neziskové organizace v oblasti získání darů. Práce byla zaměřena konkrétně na nestátní neziskové organizace, které jsou součástí neziskového sektoru. Dárcovství je pro nestátní neziskové organizace velmi důležité, neboť tvoří většinu jejich příjmů. Práce se snažila danou problematiku prozkoumat, a to především po zasažení první vlnou pandemie COVID-19. Cílem práce bylo zjistit, jaké dopady mělo toto onemocnění na nestátní neziskové organizace v oblasti získávání darů. První část byla zaměřena na neziskový sektor, pod který spadají nestátní neziskové organizace, kterými se v mé práci zabývám. Tato část se zabývá charakteristikou neziskového sektoru a jeho rozdělení. Následuje dosavadní stav poznání. Zde jsou zmíněny výzkumy, které byly provedeny nestátními neziskovými organizacemi již dříve. Také jsou zde zahrnuty změny, které se týkají maximálních hranic, prostřednictvím kterých si fyzické a právnické osoby mohou odečíst poskytnutá bezúplatná plnění ze základu daně. Další část obsahuje průzkumné šetření. Prostřednictvím získaných dat z dotazníkového šetření byl cíl praktické části splněn. Byly prozkoumány dopady na dárcovství, poskytování služeb, vedení organizací a jejich zaměstnance a také sem byla zahrnuta legislativní změna u dárcovství platná

za roky 2020 a 2021. První změny v oblasti dárcovství zaznamenaly NNO na jaře roku 2020, kdy došlo k výraznému omezení služeb a převažovala podpora od individuálních dárců. Ze strany právnických osob začalo darování stagnovat. Z důvodu výpadku svých příjmů, někteří dárci museli zrušit své trvalé příkazy. Jedná se především o drobné subjekty. Legislativní změna, která se týká vyššího procentuálního odpočtu ze základu daně, nebude mít vliv hromadný, ale spíše individuální. Nestátní neziskové organizace jí vnímají jako zpětný benefit pro své dárcce a jsou zvědavé, jak se tato situace bude vyvíjet v roce 2021, kdy ekonomická situace dopadne na dárcce daleko více. Zdroje informací, které slouží k prozkoumání této oblasti jsou ještě velmi omezené. První vlna pandemie proběhla teprve před rokem. I přesto se podařilo splnit cíl práce a seznámit se s dopady na nestátní neziskový sektor. Tuto práci mohou využít všichni, kteří se o danou problematiku zajímají. Souhrnné doporučení, které je součástí práce, slouží nestátním neziskovým organizacím, které ho mohou využít k získávání nových donátorů, a tím zvýšit finanční prostředky pro své organizace.

Literatura

BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1293-8.

BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace:(teorie a praxe)*. V Praze: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1650-9.

FINANČNÍ SPRÁVA, 2021. *Upozornění k tiskopisům 2020 - Upozornění MF k tiskopisům | Daňové tiskopisy | Finanční správa* [online] [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/cs/danove-tiskopisy/upozorneni-mf-k-tiskopisum/Upozorneni_k_tiskopisum_DPFO_2020-022021-11247

FÓRUM DÁRCŮ. *Fórum dárců | Dárcovství v Česku* [online]. 2020. [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: <https://www.donorsforum.cz/o-dacovstvi/darcovstvi-v-cesku.html>

FÓRUM DÁRCŮ. *Mapa dárcovství 2020 v České republice* [online]. 2020. [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.donorsforum.cz/o-dacovstvi/mapa-darcovstvi-2020.html>

HUDCOVÁ, Zdenka. *Daňový režim neziskových organizací v ČR a ve vybraných zemích EU*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1841-4.

KADLEC, Michal. *Dary – dočasné změny pro roky 2020 a 2021 - Portál POHODA* [online]. 2021. [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/dary-%E2%80%93-docasne-zmeny-pro-roky-2020-a-2021/>

NADACE OSF. *Nadace-OSF_pruzkum_COVID-2020.pdf* [online]. 2020. [cit. 2021-03-28]. Dostupné z: https://osf.cz/wp-content/uploads/2020/05/Nadace-OSF_pruzkum_COVID-2020.pdf

REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.

SALAMON, Lester M.; ANHEIER, Helmut K. *Defining the nonprofit sector: A cross-national analysis*. Manchester University Press, 1997.

ŠKARABELOVÁ, Simona. *Když se řekne nezisková organizace: příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-3031-3.

Časová zátěž při plnění daňových povinností (DPH)

*Daniela Kolářová**

Abstrakt:

Cílem této práce je analýza vyvolaných nákladů DPH u vzorku respondentů, zjištění závislosti jejich vyvolaných nákladů na jimi dosaženém obratu a jejich subjektivním zhodnocením orientace v daňovém systému známkou. Analýza je provedena na datech za rok 2019 získaných prostřednictvím dotazníkového šetření, na kterém se podílelo 18 plátců. Analýza pracuje s třemi typy vedení daňové agendy: agendu vede vlastník, speciální zaměstnanec nebo subjekt pro účely DPH využívá služeb daňového poradce. Způsoby výpočtu výše vyvolaných nákladů se pro jednotlivé způsoby liší. Průměrná výše vyvolaných nákladů pro respondenty s DPH vedeným vlastníkem je 1,97 % obratu (absolutní hodnota 28 496 Kč), pro respondenty, kteří zaměstnávají speciálního zaměstnance, je to 0,57 % obratu (188 039 Kč) a pro respondenty využívající externího poradce 4,06 % obratu (140 574 Kč). Regresní analýza závislosti na 95% hladině významnosti potvrzuje závislost velikosti vyvolaných nákladů na objemu obratu. Pro nedostatečně velký, resp. reprezentativní, vzorek použitý v této práci ale nemůžeme tvrdit, že subjektivní zhodnocení má na výši vyvolaných nákladů vliv.

Klíčová slova: daň z přidané hodnoty, náklady zdanění, vyvolané náklady DPH

JEL klasifikace: H23

1 Úvod

Daň z přidané hodnoty je nepřímá všeobecná daň ze spotřeby a je jednou z nejvýznamnějších daní českého daňového systému. Placení daní, tedy přesun soukromých peněžních prostředků do veřejných rozpočtů, se neobejde bez dodatečných nákladů. Náklady, které zdanění způsobuje, můžeme rozdělit do tří hlavních kategorií: administrativní přímé, administrativní nepřímé a nadměrné daňové břemeno. Nepřímé náklady, nazývané také jako vyvolané náklady zdanění, jsou nesené soukromým sektorem a tato práce se soustředí právě na ně. Mezi tyto náklady patří například čas potřebný k vyplnění daňového přiznání, mzdy zaměstnancům zabývajícím se daňovými povinnostmi nebo odměny za externí služby v této oblasti, sběr dat a vedení účetnictví. (Pudil et al. 2004) Cílem práce je prostřednictvím dotazníkového šetření, do kterého se zapojilo 18 respondentů, získat primární data za rok 2019 na provedení analýzy vyvolaných nákladů zapojených osob podle způsobu vedení daňové agendy a na 95% hladině významnosti otestovat jejich závislosti na dosaženém obratu a hodnocení orientace

* Bc. Daniela Kolářová; Vysoká škola ekonomická v Praze, Nám. W. Churchilla 1938/4, Praha 3 –Žižkov, 130 67, < kold03@vse.cz >.

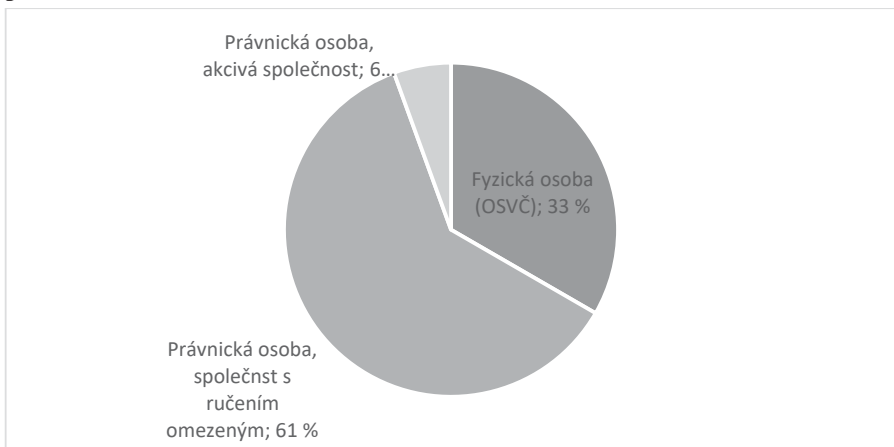
v daňovém systému. Způsoby vedení agendy budou uvažovány tři – vedení vlastníkem, speciálním zaměstnancem nebo využití externího poradce. Pro vyčíslení vyvolaných nákladů je použit standardní nákladový model s cenou práce 274 Kč stanovenou výpočtem z průměrné měsíční hrubé mzdy uváděné 2 statistickým úřadem. Pro určení závislosti vyvolaných nákladů na obratu je použita regresní analýza. Podle již provedených empirických analýz výše vyvolaných nákladů na obratu plátce DPH závisí. Obrat působí na vyvolané náklady regresivně, tzn. čím větší plátce z hlediska obratu je, tím vyšší má vyvolané náklady. Pro účely zjištění závislosti mezi hodnocením orientace v daňovém systému a vyvolanými náklady je použita analýza rozptylu.

2 Analýza vyvolaných nákladů

2.1 Identifikace respondentů

Od oslovených plátců se podařilo získat 18 odpovědí. Z těchto respondentů je většina právnickou osobou s formou podnikání společnost s ručením omezeným, což je vidět na grafu 1. Nejméně častou formou s 6% zastoupením v odpovědích je akciová společnost.

Graf 1: Procentuální rozdělení respondentů podle typu osob a forem podnikání

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Kromě formy podnikání je v dotazníku zjišťován také předmět činnosti plátců DPH a jejich obrat za rok 2019, tyto údaje jsou zobrazeny v tabulce 1. Nejčastěji odpovídali plátci, kteří podnikají jako autoservis. Zastoupené byly i předměty jako maloobchod, provádění staveb a činnosti s tímto související, výroba kosmetiky, výroba sýrů, kovovýroba, výroba napájecích zdrojů, administrativní činnost,

zprostředkování obchodu a služeb a správa a údržba nemovitostí. Nejmenšího obratu (800 tis. Kč) dosáhl plátce s předmětem činnosti administrativní činnost, největšího (1 658,95 mil. Kč) zase plátce podnikající jako výrobce napájecích zdrojů. Průměrný dosažený obrat ve vzorku je 113 mil. Kč. Medián, který má lepší vypovídací schopnost z důvodu nezkršenosti extrémními hodnotami, dosáhl výše 5 mil. Kč.

Tab 1: četnost zastoupení předmětů činnosti a dosažený obrat za rok 2019

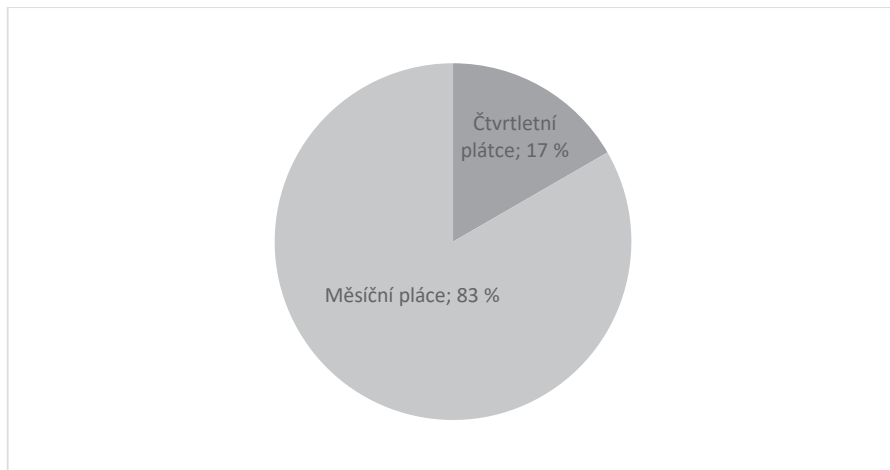
Předmět činnosti	Četnost zastoupení	Obrat (v mil. Kč)
Autoservis	5	1
		3
		5
		7
		10
Maloobchod	3	2
		4,5
		88,77
Provádění staveb a související	3	1,39
		5
		17
Administrativní činnost	1	0,8
Zprostředkování obchodu a služeb	1	1,6
Výroba kosmetiky	1	1,8
Výroba sýrů	1	36,5
Správa a údržba nemovitostí	1	68
Kovovýroba	1	121,67
Výroba napájecích zdrojů	1	1 658,95

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Další důležitý údaj o plátcích pro účely správného vyčíslení vyvolaných nákladů je zjištění, zda je tento plátce čtvrtletní nebo měsíční. Aby se daly vyvolané náklady porovnávat, je potřeba je vyjádřit relativně ve vztahu k obratu. Jelikož je obrat roční

ukazatel, musí se náklady za zdaňovací období vynásobit dvanácti, respektive čtyřmi, v případě měsíčních plátců, respektive čtvrtletních plátců. Jejich procentuální rozdělení v odpovědích z dotazníku zobrazuje graf 2 a je následující: z počtu 18 respondentů je pouze 17 % čtvrtletními plátcí (absolutně 3 respondenti) a 83 %, většina respondentů, jsou plátcí měsíční (absolutně 15 respondentů).

Graf 2: Procentuální rozdělení respondentů podle délky zdaňovacího období

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Pro účely zjištění souvislosti mezi výší vyvolaných nákladů a subjektivním zhodnocením orientace v daňovém systému byla respondentům položena otázka na zhodnocení své orientace známkou jako ve škole, tzn. 1 – výborně, 2 – chvalitebně, 3 – dobře, 4 – dostatečně, 5 – nedostatečně. V tabulce 2 vidíme, že nikdo neoznačil svou orientaci za nedostatečnou a že nejčastější odpovědí je chvalitebná orientace v systému.

Tab 2: Četnost známek za orientaci respondenta v daňovém systému

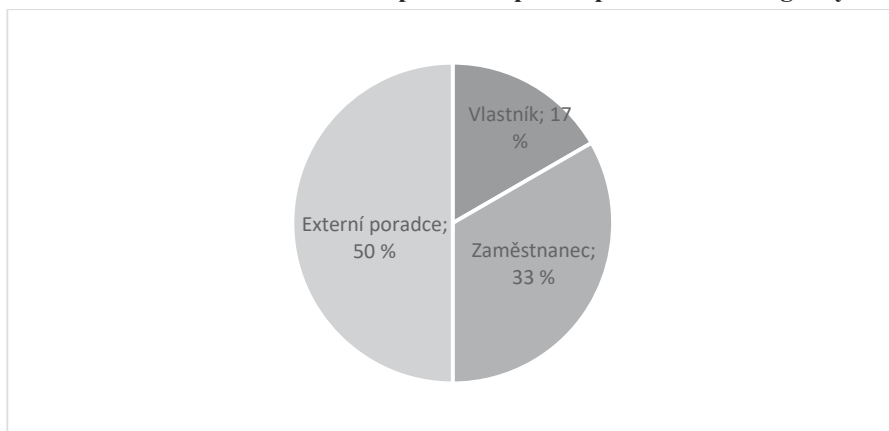
zhodnocení orientace v daňovém systému známkou jako ve škole	četnost známek
Výborně	3
Chvalitebně	6

Dobře	5
Dostatečně	4
Nedostatečně	0

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Posledním zjišťovaným obecným údajem je způsob vedení agendy. Tato otázka je důležitá hlavně pro další větvení dotazníku. Možnosti vedení jsou tři. Agendu může vést vlastník, speciální zaměstnanec nebo může společnost pro daňové účely využívat služeb daňového poradce. Na grafu 3, který zobrazuje rozdělení způsobů vedení agendy, převažuje možnost vedení externím poradcem, nejméně často plní daňové povinnosti společnosti sám vlastník. Čtvrtletní plátce; 17 % Měsíční plátce; 83 %.

Graf 3: Procentuální rozdělení respondentů podle způsobu vedení agendy

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

2.2 Vyvolané náklady v případě vedení agendy vlastníkem

Z 18 získaných odpovědí uvedli 3 respondenti vedení vlastníkem jako způsob vedení daňové agendy. Tabulka 3 ukazuje absolutní vyjádření ročních vyvolaných nákladů respondentů, jejichž agendu vede vlastník. Podle Pudila et al. (2004) se v tomto případě jako náklad na osobu považuje vlastní ohodnocení času nebo průměrná mzda. Aby bylo vyjádření nákladů objektivní, byly hodiny pro účely převodu hodinového vyjádření času na peněžní vynásobeny průměrné ocenění, tedy 274 Kč. Takto získané vyvolané náklady za zdaňovací období byly vynásobeny koeficientem, který vyjadřuje počet zdaňovacích období za rok. Průměrné roční vyvolané náklady při zpracovávání DPH vlastníkem jsou ve výši 28 496 Kč.

Tab 3: Roční vyvolané náklady v Kč při vedení vlastníkem

Respondent číslo	Ocenění hodiny (v Kč)	Hodiny za období	Náklady za období (v Kč)	Koeficient	Roční vyvolané náklady (v Kč)
1	274	2	548	12	6 576
2	274	4	1 096	12	13 152
3	274	20	5 480	12	65 760
				Průměr	28 496

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní výpočty

V tabulce 3 se absolutní výše vyvolaných nákladů výrazně liší, nicméně pro porovnání zatížení společností těmito náklady není podstatná absolutní výše, ale relativní ve vztahu k obratu. Výpočet relativní výše je znázorněn v tabulce 4, absolutní výše nákladů je vydělena dosaženým obratem za rok 2019. Průměrná hodnota takto vyjádřených nákladů je pro první variantu vedení daňové agendy 1,97 % obratu.

Tab 4: Roční vyvolané náklady v % obratu při vedení vlastníkem

Respondent	Roční náklady (v Kč)	Obrat za rok 2019 (v mil. Kč)	Relativní vyjádření vyvolaných nákladů (v % obratu)
1	6 576	4,5	0,16
2	13 152	0,8	1,64
3	65 760	1,6	4,11
		Průměr	1,97

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní výpočty

Důležitost relativního vyjádření při porovnání obou tabulek je více než jasná. Zatímco v absolutním vyjádření jsou vyvolané náklady druhého respondenta pouze dvakrát vyšší než u prvního, v relativním vyjádření jsou vyšší dokonce jedenáctkrát. Naopak při porovnání druhého a třetího respondenta je při relativním vyjádření rozdíl menší než při vyjádření absolutním, konkrétně má třetí respondent oproti druhému pětkrát vyšší absolutní vyvolané náklady, ale relativní pouze dvaapůlkrát vyšší. Absolutní vyjádření je tedy často zavádějící.

2.3 Vyvolané náklady v případě vedení agendy zaměstnancem

Plátců, kteří pro účely vedení agendy DPH někoho zaměstnávají, odpovědělo na dotazník 6. Pro určení jejich vyvolaných nákladů je nutné znát počet zaměstnaných osob. Zohlednění počtu osob je také jediná změna ve výpočtu oproti předcházející podkapitole. Tabulka 5 znázorňuje takto vypočtené absolutní vyvolané náklady za rok 2019 při vedení agendy zaměstnancem. Průměrná výše těchto nákladů je 188 039 Kč.

Tab 5: Roční vyvolané náklady v Kč při vedení zaměstnancem

Respondent číslo	Ocenění hodiny (v Kč)	Počet osob	Hodiny za období	Náklady za období (v Kč)	Koeficient	Roční vyvolané náklady (v Kč)
1	274	2	50	27 384	12	328 612
2	274	1	130	35 600	12	427 195
3	274	1	42	11 501	12	138 017
4	274	1	60	16 431	12	197 167
5	274	1	16	4 381	4	17 526
6	274	2	3	1 643	12	19 717
					Průměr	188 039

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní výpočty

I v tomto případě je nutné vyjádřit vyvolané náklady relativně, toto vyjádření najdeme v tabulce 6. Průměrná hodnota je v případě vedení agendy zaměstnancem 0,57 % obratu.

Tab 6: Roční vyvolané náklady v % obratu při vedení speciálním zaměstnancem

Respondent číslo	Roční náklady (v Kč)	Obrat za rok 2019 (v mil. Kč)	Relativní vyjádření vyvolaných nákladů (v % obratu)
1	328 612	36,5	0,90
2	427 195	121,67	0,35
3	138 017	68	0,20

4	197 167	88,75	0,22
5	17 526	1	1,75
6	19 717	1 658,95	0,001
		Průměr	0,57

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní výpočty

Nejvýraznější rozdíl při porovnání mezi absolutními a relativními vyvolanými náklady je u hodnot pátého a šestého plátce. Zatímco absolutní vyjádření je téměř stejné, relativní vyjádření pátého, a z hlediska obratu menšího, plátce je skoro patnáctkrát vyšší. Na tomto příkladu je ale možné pozorovat i téměř totožné srovnání jak absolutních, tak relativních nákladů, a to u třetího a čtvrtého respondenta, kde se srovnání liší pouze o tři desetiny – čtvrtý respondent má v absolutním vyjádření náklady téměř o polovinu vyšší než respondent třetí (tedy 1,4krát vyšší) a v relativním vyjádření má náklady vyšší o 10 % (tedy 1,1krát vyšší).

2.4 Vyvolané náklady v případě vedení agendy externím poradcem

Služeb externího poradce využívá polovina respondentů. Vyvolané náklady se v tomto případě skládají ze dvou částí – čas strávený nad komunikací s poradcem a platba poradci za jeho služby. První část, tedy peněžité vyjádření hodin, které plátce stráví přípravou podkladů pro tohoto poradce a komunikací s ním, zobrazuje tabulka 7.

Tab 7: Vyvolané náklady hodin strávených komunikací s poradcem v Kč při vedení externím poradcem strávenými hodinami

Respondent číslo	Ocenění hodiny (v Kč)	Hodiny za období	Vyvolané náklady za období na půdě plátce (v Kč)
1	274	20	5 480
2	274	3	822
3	274	2	548
4	274	2	548
5	274	10	2 740
6	274	6	1 644
7	274	2	548
8	274	4	1 096

9	274	65	17 810
---	-----	----	--------

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní výpočty

Problémem při vyčíslení druhé části vyvolaných nákladů při využití služeb externího poradce je stanovení uznatelnosti jemu placené odměny. Pokud totiž vede poradce subjektu i účetnictví, je podle Vítkové (2002) pro fyzické osoby uznatelná celá částka, pro neakciové společnosti s obrátem do 50 mil. Kč je možno započítat pouze 60 % částky. Pro akciové a ostatní společnosti s obrátem nad 50 mil. Kč by se platba jako vyvolaný náklad zdanění neuznávala, jejich zastoupení ale v této práci není. Přepočtení uznatelnosti plateb respondentů je znázorněn v tabulce 8.

Tab 8: Vyvolané náklady plateb za služby v Kč při vedení externím poradcem

Respondent	Vede Vám poradce i účetnictví?	Platba za období (v Kč)	Uznatelná část (v %)	Vyvolané náklady za období na půdě poradce (v Kč)
1	Ne, vedu ho sám	4 000	100	4 000
2	Ano	14 000	60	8 400
3	Ne, vedu evidenci	5 400	100	5 400
4	Ano	3 000	60	1 800
5	Ano	4 000	60	2 400
6	Ne, vedu evidenci	10 000	100	10 000
7	Ano	4 500	60	2 700
8	Ano	70 000	60	42 000
9	Ne, vedu ho sám	40 000	100	40 000

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní výpočty

Tabulka 9 ukazuje celkové roční vyvolané náklady v absolutní výši při využívání služeb externího poradce. Tyto výsledné náklady jsou součtem obou předchozích částí a následně jsou vynásobeny počtem zdaňovacích období subjektu v roce. Jejich průměrná výše je 140 574 Kč.

Tab 9: Vyvolané náklady plateb za služby v Kč při vedení externím poradcem

Respondent	Celkové vyvolané náklady za období	Koeficient	Roční vyvolané náklady (v Kč)
1	9 480	12	113 760
2	9 222	12	110 664
3	5 948	4	23 792
4	2 348	12	28 176
5	5 140	12	61 680
6	11 644	12	139 728
7	3 248	12	38 976
8	43 096	12	517 152
9	57 810	4	231 240
		Průměr	140 574

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní výpočty

Relativní vyjádření získáme opět vydělením roční absolutní výší vyvolaných nákladů celkovým obratem za rok 2019. Toto vyjádření je zobrazeno v tabulce 10 a jeho průměrná výše je 4,06 % obratu.

Tab 10: Roční vyvolané náklady v % obratu při vedení externím poradcem

Respondent	Roční vyvolané náklady (v Kč)	Obrat za rok 2019 (v mil. Kč)	Relativní vyjádření vyvolaných nákladů (v % obratu)
1	113 760	1,8	6,32
2	110 664	17	0,65
3	23 792	1,39	1,71
4	28 176	5	0,56
5	61 680	2	3,08

6	139 728	7	2,00
7	38 976	10	0,39
8	517 152	3	17,24
9	231 240	5	4,62
		Průměr	4,06

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní výpočty

Při porovnání vyvolaných nákladů u všech třech způsobů vedení agendy vyjde v tomto případě jako nejlepší způsob vedení speciálním zaměstnancem. Průměrné vyvolané náklady vztažené k obratu jsou totiž nejmenší (pouze 0,57 % obratu), tato varianta je tedy pro plátce nejvýhodnější. Nejméně výhodné se naopak jeví využití externích poradců (4,06 % obratu), což souhlasí s výsledky analýz uvedených výše. Nicméně kvůli rozsahu vzorku nelze toto tvrzení vztáhnout obecně na všechny plátce v ekonomice.

2.5 Analýza závislosti výše vyvolaných nákladů na výši dosaženého obratu

Pro tuto analýzu je použita jednoduchá regresní analýza s nezávisle proměnnou stanovenou jako roční dosažený obrat a závisle proměnnou vyjádřenou výší vyvolaných nákladů respondentů na dotazník, tato výše je vyjadřována absolutně. Analýza je provedena na 95% hladině významnosti, tedy $\alpha=0,05$. Nulová hypotéza říká, že parametr modelu β_1 je roven nule, tedy že obrat neovlivňuje výši vyvolaných nákladů. Alternativní hypotéza H_1 nulovou hypotézu neguje, říká tedy, že obrat vyvolané náklady ovlivňuje. Výsledky provedené regresní analýzou pomocí nástroje Analýza dat v Excelu jsou v tabulce 11. Analýza udává P-hodnotu regresního koeficientu 0,55, což je hodnota větší, než je hladina významnosti, tedy nezamítáme nulovou hypotézu o nezávislosti vyvolaných nákladů na obratu. Při porovnání hodnoty F-testu, která je rovna 0,375, s kritickou hodnotou, která je rovna 0,55, dojdeme ke stejnému závěru. Tuto nevýznamnost lze pozorovat i na regresní rovnici modelu, která je následující: $y=-0,000059x+144\ 356$. Při jednotkové změně obratu se tedy vyvolané náklady respondentů prakticky nezmění. Index determinace je pro tento lineární model 2,29 %, tímto modelem lze tedy vysvětlit pouze zanedbatelnou část změny výše vyvolaných nákladů. Na velmi slabou závislost poukazuje i korelační koeficient, který je roven 0,15.

Tab 11: Výstup analýzy závislosti vyvolaných nákladů na obratu

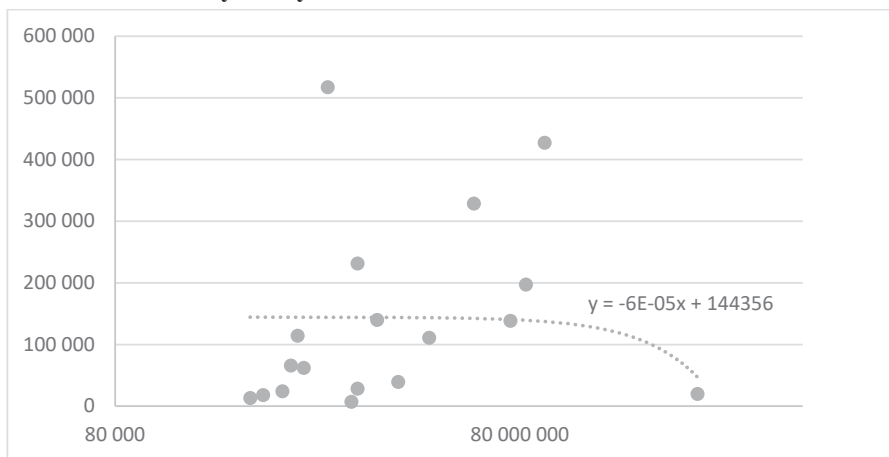
Regression Statistics	
Multiple R	0,1514

R Square	0,0229				
Adjusted R Square	-0,0382				
Standard Error	153 249				
Observations	18				
ANOVA					
	Df	SS	MS	F	Significance F
Regression	1	8 809 589 187	8 809 589 187	0,3751	0,55
Residual	16	375 762 293 387	23 485 143 337		
Total	17	384 571 882 573			
ANOVA					
	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	
Intercept	144 356	37 713	3,8278	0,0015	
X Variable 1	-0,0000589	0,0000959	-0,6125	0,55	

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní analýza Excel – regresní analýza

V případě analýzy na tomto vzorku respondentů tedy nelze tvrdit, že na výši vyvolaných nákladů má obrat vliv. Stejný závěr můžeme vypočítat i na grafu 4, kde jsou hodnoty X zlogaritmovány se základem 1 000, aby byl graf čitelný. Přímková spojnice trendu je zároveň i regresní rovnicí a má stejný předpis jako rovnice, která vyšla z analýzy dat. Tento výsledek o se neshoduje s výsledky různých empirických studií. Rozpor může být způsoben nedostatečným rozsahem vzorku nebo odlehlými hodnotami.

Graf 4: Závislost vyvolaných nákladů na obratu

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

2.6 Analýza závislosti vyvolaných nákladů na obratu po vyřazení odlehlých hodnot

Odlehlé hodnoty vypočtených vyvolaných nákladů jsou na základě z-souřadnice vyvolaných nákladů i obratu. Vyřazeny jsou hodnoty, jejichž vypočtená z-souřadnice je větší než 3. V tomto případě hodnota vyvolaných nákladů v relativním vyjádření 17,24 % a obratu 1 658,95 mil. Kč. Po vyřazení této hodnoty znovu provedená regresní analýza přináší výsledky zobrazené v tabulce 12. P-hodnota regresního koeficientu je v tomto případě v podstatě nulová, hypotéza o nezávislosti je tedy zamítnuta. Kritická hodnota F je u testu modelu opět skoro nulová a při porovnání s kritickou hodnotou F-testu, která je 18,2, dojdeme ke stejnému závěru, tzn. zamítnutí nulové hypotézy. Regresní rovnice má po vyřazení odlehlých hodnot následující předpis: $y=0,0025x+63\ 815$. Index determinace je již vyšší, a to 56,5 %. Korelační koeficient je pro tento model roven 0,75, a značí tedy poměrně silnou přímou závislost.

Tab 12: Výstup analýzy závislosti vyvolaných nákladů na obratu po odstranění odlehlých hodnot z modelu

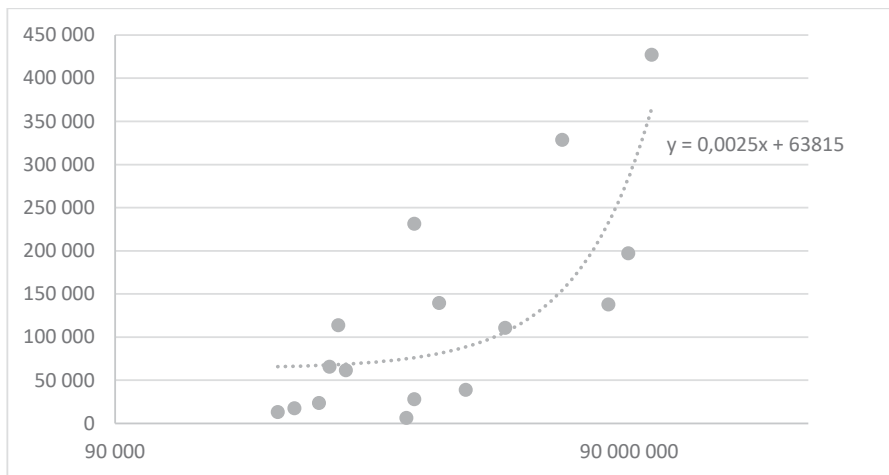
Regression Statistics	
Multiple R	0,752
R Square	0,565

Adjusted R Square	0,534				
Standard Error	83 113				
Observations	16				
ANOVA					
	df	SS	MS	F	Significance F
Regression	1	125 694 702 602	8 809 589 187	18,2	0,0008
Residual	14	96 709 898 535	6 907 849 895		
Total	15	222 404 601 137			
ANOVA					
	Coefficients	Standard Error	t Stat	P-value	
Intercept	63 815	24 776	2,5757	0,022	
X Variable 1	0,0025	0,00058	4,2657	0,0008	

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní analýza Excel – regresní analýza

Z grafu 5 je závislost patrná, spojnice trendu se shodným předpisem jako u regresní rovnice má progresivní charakter. Závislost je progresivního charakteru, tedy čím vyšší má plátce obrát, tím vyšší jsou jeho vyvolané náklady.

Graf 5: Závislost vyvolaných nákladů na obratu po odstranění odlehlých hodnot

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní analýza Excel – regresní analýza

2.7 Analýza závislosti vyvolaných nákladů na orientaci v daňovém systému

Pro účely této analýzy musí být hodnocení orientace v systému bráno jako kvalitativní proměnná. Při zjišťování závislosti mezi kvalitativními a kvantitativními proměnnými je používána analýza rozptylu. Zde musí být vyvolané náklady vyjádřeny relativně, aby výsledky nebyly zkresleny. I v této analýze je pracováno s 95% hladinou významnosti, tedy $\alpha=0,05$. Výchozí hodnoty pro analýzu zobrazuje tabulka 13, kde v hlavičce tabulky je slovní vyjádření známky, kterou si respondenti za jejich orientaci dali, a v políčkách tabulky jsou jejich vyvolané náklady jako procento obratu. Poslední řádek tabulky je zvýrazněn tučně, obsahuje skupinové průměry, se kterými počítá F-test a poměr determinace. Stupeň hodnocení nedostatečně nebyl ve vzorku zastoupen, proto není v analýze uvažován.

Tab 13: Vyvolané náklady vyjádřené v % obratu dle skupin hodnocení orientace plátců v daňovém systému

výborně	chvalitebně	dobře	dostatečně
1,64	0,15	4,11	1,75
0,35	0,20	0,90	6,32
0,22	0,001	1,71	2,00
	0,65	0,56	17,24

	3,08	0,39	
	4,62		
0,74	1,45	1,54	6,83

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Analýza rozptylu se v Excelu nazývá Anova a její výsledky jsou v tabulce 14. Tato analýza vypočítala P-hodnotu 0,11. Nulovou hypotézu o nezávislosti na 95% hladině významnosti nezamítáme. Při porovnání hodnoty F-testu, která je rovna 2,38, s kritickou hodnotou, která je rovna 3,3439, opět docházíme k nezamítnutí nulové hypotézy.

Tab 14: Výstup analýzy závislosti vyvolaných nákladů na známce za orientaci v daňovém systému

ANOVA						
<i>Source of Variation</i>	SS	Df	MS	F	P-value	F crit
Mezi výběry	0,0095	3	0,0032	2,38	0,1134	3,3439
Všechny výběry	0,0187	14	0,0013			
Total	0,0282	17				

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní analýza Excel – analýza rozptylu

V případě tohoto vzorku tedy nelze tvrdit, že respondentem subjektivně udělená známka má na výši vyvolaných nákladů tohoto respondenta vliv. Pokud by ovšem byla brána 88% hladina významnosti jako dostačující, nulová hypotéza by mohla být zamítnuta a bylo by konstatováno, že výše vyvolaných nákladů na subjektivním hodnocení závisí.

Poměr determinace musí být v tomto případě dopočítán podle vzorce, který uvádějí Marek et al. (2007, s. 206), $F^2 = \frac{S_{i,m}}{S_{i,v}}$, kde čítec je meziskupinový součet čtverců a jmenovatel vnitroskupinový součet čtverců. V tomto případě je to poměr $F^2 = \frac{0,0095}{0,0187} = 0,508$. Z tohoto čísla můžeme vyvodit, že známka hodnocení se na výši vyvolaných nákladů podílí z 51 %, což není významná hodnota a index tak potvrzuje výsledek analýzy závislosti.

3 Závěr

Ze tří možností zpracování agendy vyšlo zaměstnání speciálního zaměstnance jako nejvýhodnější možnost, naopak nejdražší bylo využívání externího poradce. Pro

určení závislostí bylo využito statistických analýz na 95% hladině významnosti – konkrétně regresní analýzy a analýzy rozptylu. Tvrzení o závislosti vyvolaných nákladů na obratu se v práci nejprve nepodařilo potvrdit. Po vyřazení odlehklých hodnot byla závislost potvrzena, ale předpoklad působení obratu regresivně se nepotvrdil. Na tomto vzorku působil obrat na vyvolané náklady naopak progresivně. Základním předpokladem, se kterým se při analýze rozptylu pracovalo, bylo, že čím horší známka, tím vyšší náklady. Nicméně tato analýza na uvedené hladině významnosti nepotvrdila. Kdyby se pracovalo na hladině 88 %, hypotéza o nezávislosti by zamítnuta byla a předpoklad by byl naplněn.

Výsledky a závěry práce nelze zobecnit kvůli malému rozsahu respondentů a také kvůli nejisté reprezentativnosti vzorku. I když původně byl vzorek respondentů vytvořen v souladu s požadavky na reprezentativnost náhodného kvótního výběru, z důvodu nízké účasti na šetření bylo od těchto požadavků upuštěno a zbylé odpovědi byly získány z doporučeného vzorku plátců DPH. Podle mého názoru by bylo zajímavé provést analýzu závislosti mezi známkou a vyvolanými náklady na mnohonásobně vyšším vzorku respondentů a zjistit, zda je výsledek mou provedené analýzy správný, nebo zda má známka opravdu na vyvolané náklady vliv, jak jsem původně předpokládala.

Literatura

MAREK, Lubomír, Eva JAROŠOVÁ, Iva PECÁKOVÁ, Zoja POUROVÁ a Michal VRABEC, 2007. *Statistika pro ekonomy - aplikace*. 2. vydání. Praha: Professional Publishing. ISBN 978-80-86946-40-5.

PUDIL, Pavel, Václav VYBÍHAL, Leoš VÍTEK a Jan PAVEL, 2004. *Zdanění a efektivnost*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, Ekonomie (Eurolex Bohemia). ISBN 978-80-86861-07-4.

VÍTKOVÁ, Jana, 2002. *Administrativní a vyvolané daňové náklady: doktorská disertační práce* [online]. Praha. disertační práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Dostupné

z: [http://techlib.summon.serialssolutions.com/2.0.0/link/0/eLvHCXMwY2AwNtIz0EUrE1JMLAwTQdVNmoFlqoWleaqJcaqFMejsb5M082QD0PZnX1-jgFBTl2BLP-](http://techlib.summon.serialssolutions.com/2.0.0/link/0/eLvHCXMwY2AwNtIz0EUrE1JMLAwTQdVNmoFlqoWleaqJcaqFMejsb5M082QD0PZnX1-jgFBTl2BLP-ipOaCtMZDzUPVA55mCl0xXIW1AMAQfpc7MwGxsBkr07k6giThQIUh1hJsgA48L0ty2EANTcrEIgx7y4bRleYfXKlQqlFUCi4TEvMMrFVISj3bklwEZeYcXZuckplSKMii4uYY4e-hCLYiHjq7EwxliJMbAAuyxp0owKJgnmxqamSVbGBkngw53SbIwTwFtQQUW SsaGyRaWiZIMkjiNkcIjJ83ABb6MBDwCIMPAmgZMoamycE_LgQMBAK-za7o)

[ipOaCtMZDzUPVA55mCl0xXIW1AMAQfpc7MwGxsBkr07k6giThQIUh1hJsgA48L0ty2EANTcrEIgx7y4bRleYfXKlQqlFUCi4TEvMMrFVISj3bklwEZeYcXZuckplSKMii4uYY4e-](http://techlib.summon.serialssolutions.com/2.0.0/link/0/eLvHCXMwY2AwNtIz0EUrE1JMLAwTQdVNmoFlqoWleaqJcaqFMejsb5M082QD0PZnX1-jgFBTl2BLP-ipOaCtMZDzUPVA55mCl0xXIW1AMAQfpc7MwGxsBkr07k6giThQIUh1hJsgA48L0ty2EANTcrEIgx7y4bRleYfXKlQqlFUCi4TEvMMrFVISj3bklwEZeYcXZuckplSKMii4uYY4e-hCLYiHjq7EwxliJMbAAuyxp0owKJgnmxqamSVbGBkngw53SbIwTwFtQQUW SsaGyRaWiZIMkjiNkcIjJ83ABb6MBDwCIMPAmgZMoamycE_LgQMBAK-za7o)

[hCLYiHjq7EwxliJMbAAuyxp0owKJgnmxqamSVbGBkngw53SbIwTwFtQQUW SsaGyRaWiZIMkjiNkcIjJ83ABb6MBDwCIMPAmgZMoamycE_LgQMBAK-za7o](http://techlib.summon.serialssolutions.com/2.0.0/link/0/eLvHCXMwY2AwNtIz0EUrE1JMLAwTQdVNmoFlqoWleaqJcaqFMejsb5M082QD0PZnX1-jgFBTl2BLP-ipOaCtMZDzUPVA55mCl0xXIW1AMAQfpc7MwGxsBkr07k6giThQIUh1hJsgA48L0ty2EANTcrEIgx7y4bRleYfXKlQqlFUCi4TEvMMrFVISj3bklwEZeYcXZuckplSKMii4uYY4e-hCLYiHjq7EwxliJMbAAuyxp0owKJgnmxqamSVbGBkngw53SbIwTwFtQQUW SsaGyRaWiZIMkjiNkcIjJ83ABb6MBDwCIMPAmgZMoamycE_LgQMBAK-za7o)

Publikační a vědecká činnost na vysokých školách

Lukáš Nohejl*

Abstrakt:

Tato práce se zabývá vědou a výzkumem na vysokých školách. Popisuje systém hodnocení publikační činnosti na Vysoké škole ekonomické v Praze, konkrétně na Fakultě financí a účetnictví. Je mnoho aspektů, kvůli kterým nemusí být věda a výzkum na vysokých školách zcela efektivní. Jedná se např. o tzv. „predatory journals“, tedy predátorské časopisy, které mají podezřele vysoké hodnocení za příliš krátkou dobu, aniž by tomu odpovídala kvalita. Tyto časopisy se mohou vyskytovat ve všech různých databázích, dokonce i v databázích jako jsou Web of Science a Scopus, jejichž články jsou zpravidla nadprůměrné. Přičemž jsou tyto časopisy hodnoceny neprávem takto kvalitativně vysoko a obsahují mnohdy zavádějící a nepravdivé poznatky. Zatím není jednoznačný způsob, jak všechny tyto časopisy rozpoznat a vyčlenit. Na Fakultě financí a účetnictví postupem času ubývá počet těchto problematických časopisů, avšak musí být brán zřetel na efektivitu fungování vědy a řešit tento problém globálně kvůli mezinárodní spolupráci. Například v Kazachstánu je těchto „dravých“ časopisů hojně – to by se mělo řešit jak ze strany hodnotitelů (přísnější podmínky, nastavení pravidel) a ze strany státu (reputace vědy, riziko nedůvěryhodnosti), proto je vhodné zavést sankce na tyto vydavatele. Dále je zde problém grantů, které jsou udělovány většinou starším vědeckým pracovníkům, kvůli jejich dosavadním zkušenostem a výsledcích. Avšak např. laureátům Nobelovy ceny bylo průměrně pod čtyřicet let, když publikovali své výzkumy, za které byly později oceněni. Proto je vhodné dát šanci i mladším výzkumníkům, kteří mají potenciál a inovativní myšlenky.

Klíčová slova: věda, výzkum, vysoké školy, predátorské časopisy, věda a výzkum v České republice, Web of Science, Scopus, granty

JEL klasifikace: O30, H41

1 Úvod

Určit, jak kvalitní výzkum škola produkuje, je velice obtížné. Existuje mnoho možností, jak ohodnotit výstupy vědeckých činností vysoké školy. Mohl to být např. počet akademických pracovníků, kteří publikují (ať už to jsou recenzované články, články ve sborníku, nebo např. impaktované články). Mohli bychom se zaměřit na ocenění, která akademičtí pracovníci za své vědecké zásluhy získali (Nobelova cena a další ocenění). Nebo bychom mohli vysoké školy srovnávat čistě podle míry citovanosti článků, které byly univerzitou publikovány za určité období. V dnešní době už ale máme k dispozici akademické služby, jako např. databáze Web of

* Bc. Lukáš Nohejl; Vysoká škola ekonomická v Praze, Nám. W. Churchilla 1938/4, Praha 3 –Žižkov, 130 67, <nohl00@vse.cz>.

Science (Clarivate) a Scopus, které dokážou ohodnotit články, které jsou publikovány v určitém časopise. V jednom článku může být hodnoceno více oborů. Nicméně hlavním ukazatelem kvality nejčastěji bývá citovanost. Existují však faktory, které kvalitu ovlivňují. I přes hodnocení vědeckých databází nemusí být články tak kvalitní, jak byly těmito databázemi vyhodnoceny. Existují tzv. predátorské časopisy, které není snadné odhalit a které hodnocení zkreslují. Tyto časopisy publikují články, které nejsou zkontrolované po „predátorské stránce“, což představuje riziko, že nemusí být zcela přesné. Problém může také nastat při snaze publikovat náš článek (který obsahuje citační prvky z predátorského časopisu) do časopisu, který je důkladně kontrolovaný, do takového časopisu nemusí být náš článek přijat. Proto je důležité, aby byl brán zřetel na tyto časopisy. Otázkou ale je, jak tyto časopisy spolehlivě rozpoznat. Dalším problémem jsou granty – ty jsou udělovány stále starším lidem. Je to z toho důvodu, že lidé, kteří tyto granty udělují, zohledňují nejvíce kvalitu výzkumu, který byl vyprodukován. Starší vědci tudíž mají více zkušeností, napsali zpravidla více vědeckých článků, a proto se předpokládá, že udělený grant těmto vědcům bude úspěšnější, než kdyby byl grant udělen těm mladším. Mladí vědci se bohužel nemají „o co opřít“. Mají nějakou vizi, avšak nemají finanční prostředky, díky kterým by svůj výzkum dále posunuli.

2 Výsledky Financování vědy v České republice

Jako jedním ze základních předpokladů dlouhodobého ekonomického růstu státu je považován rozvoj vědy. Tuto myšlenku podporuje například Schumpeter (1934) ve své Teorii hospodářského vývoje. Jde o jakousi produkci nových informací, se kterou je spojeno jisté riziko, kdy není jisté, zdali dojde dle užitých vstupů k očekávanému závěru (Motylová, 2018). Jak uvádí portál Vědavyzkum.cz v rozhovoru s Pavlem Dolečkem, náměstkem pro řízení sekce vysokého školství, vědy a výzkumu: „Věda je čím dál tím důležitější a potvrdila to i dnešní krize způsobená onemocněním covid-19.“ Výzkumná infrastruktura je momentálně faktickou součástí páteří infrastruktury státu. Investice, které se v minulých letech realizovaly, se ukázaly jako správné, a je tedy v plánu tento trend zachovat. Od letošního roku budou mít po dobu následujících pěti let vysoké školy jistotu v tom, jakou částku obdrží na vědeckou činnost. Například takzvaná stabilizační složka činí dohromady 32 miliard korun. Hlavní vliv v rozdělování těchto peněz má určitě velikost školy, protože peníze jdou hlavně na provoz, včetně mezd. Také na univerzitách je výzkum velice důležitý. Škola pomáhá vědě pokročit dál, rozvíjí tak odvětví, na které se specializuje, čímž se může zviditelnit. Mnoho světových žebříčků univerzit používá vědeckou činnost jako jeden z ukazatelů kvality univerzity. Míru této činnosti můžeme určit přepočtem citací jednoho článku a jednoho akademického pracovníka. Nicméně neschopnost udržet krok ve výzkumu může mít velké negativní důsledky pro hodnocení méně významných univerzit

(Croucher, Gooderham a Rizov, 2018). Vysoká škola ekonomická v Praze bere v potaz hlavně články v časopise s impakt faktorem (zjistitelné dle databáze Web of Science), články v časopise, který je ve Scopusu, příspěvky ve sborníku z konference sledované ve Scopusu, příspěvky ve sborníku z konference sledované v Conference Proceedings Citation Index a ostatní recenzované články. Dále jsou to z pohledu knižních publikací knižní monografie a jejich příspěvky. Právě všechny tyto publikace Vysoká škola ekonomická v Praze kvalitativně hodnotí. Největší váhu mají články v časopisech ve Scopusu a Web of Science a následně knižní monografie a jejich příspěvky – v tomto případě záleží na tom, jak byly knihy ohodnoceny hodnotiteli. Vysoké školy hrají ve výzkumu a vývoji podstatnou roli. Úspěchy vysokoškolského výzkumu a vědy můžeme vidět např. v léčbě rakoviny, hematologických a urologických onemocnění a vývoji nových stavebních technologií (pokročilé materiály) a spolupráci na mezinárodních projektech. Nelze opomenout ani studenty vysokých škol, kteří jsou pro vědu důležití. Např. doktorandi nemají za úkol pouze úspěšně zvládnout kurzy, které jsou povinné, ale na mnoha univerzitách je hlavním úkolem doktorandů výzkum. Studenti titulu Ph.D. musí prokázat nabyté znalosti ve svých vědeckých pracích a titul si tak zasloužit. Proto je musíme považovat za důležitou složku výzkumu (Elsevier, 2013). Na některých vysokých školách je jednou z podmínek pro absolvování tohoto typu studia publikování určitého počtu článků. Mezi kritéria může například patřit povinnost vydat impaktovaný nebo recenzovaný článek. Proto byla vytvořena následující tabulka, ve které jsou seřazeny země OECD podle počtů doktorandů na tisíc obyvatel. Data jsou z let 2005, 2010, 2015 a 2018 (poslední dohledatelný rok). Tabulka je seřazena sestupně podle roku 2018.

Tab 1: Počet doktorandů v jednotlivých zemích na tisíc obyvatel

Země	2005	2010	2015	2018
Švýcarsko	0,42	0,46	0,47	0,49
UK	0,26	0,30	0,41	0,45
Španělsko	0,16	0,19	0,24	0,37
Dánsko	0,19	0,26	0,38	0,36
Austrálie	0,28	0,29	0,36	0,35
Finsko	0,36	0,33	0,37	0,34
Německo	0,29	-	0,36	0,34
Švédsko	-	-	0,37	0,32
Rakousko	0,27	0,30	0,26	0,32

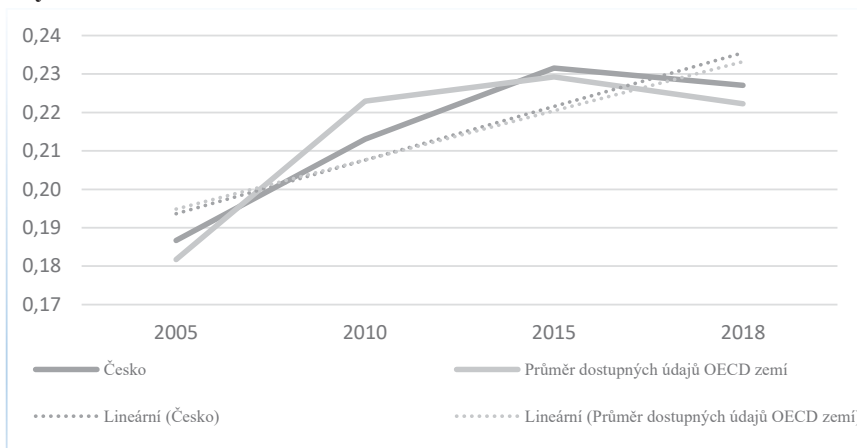
Irsko	0,20	0,27	0,37	0,30
Nový Zéland	0,15	0,23	0,29	0,29
Korea	0,18	0,21	0,26	0,28
Norsko	0,18	0,25	0,27	0,28
Nizozemsko	-	-	-	0,28
Belgie	-	0,20	0,25	0,27
Slovensko	0,19	0,53	0,35	0,26
Česko	0,19	0,21	0,23	0,23
Lucembursko	-	-	0,19	0,22
US	0,18	0,19	0,22	0,22
Kanada	0,13	0,17	0,21	0,22
Slovinsko	0,64	0,61	0,49	0,22
Portugalsko	0,10	0,13	0,23	0,22
Francie	0,16	0,20	0,21	0,21
Estonsko	0,10	0,13	0,16	0,19
Izrael	0,17	0,20	0,20	0,18
Island	-	-	0,20	0,18
Řecko	0,11	0,17	0,17	0,15
Itálie	0,17	-	0,17	0,13
Maďarsko	0,11	0,13	0,12	0,13
Litva	0,10	0,13	0,14	0,12
Japonsko	0,12	0,12	0,12	0,12
Polsko	0,08	-	0,10	0,10
Turecko	0,09	0,14	0,07	0,09
Mexiko	0,02	0,04	0,05	0,07
Lotyšsko	0,05	0,06	0,13	0,06

Čile	0,01	0,03	0,04	0,04
Kostarika	-	-	0,02	0,02
Kolumbie	-	-	0,01	0,02

Zdroj: OECD 2021, vlastní zpracování

Největší počet doktorandů na počet obyvatel mělo v roce 2018 Švýcarsko, kde je jeden doktorand z každých 2 037 obyvatel. Nejhůře je na tom Kolumbie, u které je v přepočtu 1 doktorand na každých 62 500 obyvatel. Česká republika se v tomto žebříčku umístila v lepším středu, konkrétně je to v průměru 4 405 obyvatel na jednoho doktoranda. Následující graf znázorňuje postavení České republiky, co se týče počtu doktorandů na tisíc obyvatel dané země, v porovnání s průměrným počtem doktorandů na tisíc obyvatel dostupných zemí OECD.

Graf 1: Porovnání ČR a průměru zemí OECD – počet doktorandů na tis. obyvatel

Zdroj dat: OECD 2021, vlastní zpracování

Z grafu plyne, že je Česká republika velice blízko průměru zemí OECD. Avšak toto nemusí být úplně jasný ukazatel toho, jak moc doktorandi podporují vědu. Jak například uvádí web Universitas.cz, který se odkazuje na další zdroje (EUROSTAT 2015, Bologna Process Implementation Report 2015), Česko má vysokou míru doktorandů v poměru všech vysokoškolských studentů v Evropě. Avšak máme „podprůměrný podíl absolventů doktorského vzdělávání v poměru k populaci ve věku 25–34 let...“ (Universitas.cz). Z toho může být usouzeno, že existuje jakási úměra mezi počtem doktorandů studujících doktorský program a podporou vědy. Nicméně kvůli vysokému počtu studentů, kteří studium nedokončí, nelze určit míru této úměry. Samozřejmě se nabízí i otázka kvality doktorandských publikací, kdy

nemusí platit, že země s více doktorandy více podporuje výzkum než země, která má doktorandů méně. To záleží na požadavcích na studenta, jejich motivaci a dalších faktorech. Proto by bylo vhodné např. přepočítat celkový počet citací na jeden publikovaný článek doktorandem v dané zemi. Dotace na výzkum a vývoj jsou dalším důležitým faktorem, který ovlivňuje naši vědu a výzkum. Tyto dotace, kterých je velké množství, poskytuje např. Česká republika (viz Technologická agentura České republiky, Grantová agentura České republiky) nebo Evropská unie. V této době krize způsobené nemocí COVID-19 je dobré investovat včas. Tato doba je právě ta pravá pro výzkum a vývoj a až se svět z této krize dostane, některé úspěšně výzkumy budou v době rostoucí ekonomiky prosperovat (Evropská výzkumná rada 2021). Jak uvádějí Michael a Jonathan Levittovi (2017), granty jsou čím dál tím častěji udělovány “starším“ lidem. Důvodem jsou jejich zkušenosti a možnost zjistit z jejich předešlých prací, zda mají potenciál tyto peníze využít co nejefektivněji. Ve sledovaném období 1980–2010 u sledovaných grantů byla u věku příjemce grantu zjištěna změna střední hodnoty ze 40 let na 50 let. V tomto článku také autoři nabádají, aby bylo vytvořeno více dotací na vědu a výzkum pro “mladé“, jako jsou např. doktorandi a postdoktorandi. Důvodem může být fakt, že mladí řešitelé základních věd přicházejí s převratnými objevy. Důkazem jsou laureáti Nobelovy ceny, kteří provedli svou oceňovanou práci před dosažením 40 let. Tím pádem můžeme usuzovat, že při rozložení grantů do všech věkových kategorií může vzniknout více kvalitních prací, což posune vědu a výzkum dopředu.

3 Hodnocení článků

Na vysokých školách (např. na Vysoké škole ekonomické v Praze a dalších) se používají pro ohodnocení kvality článků akademické služby, jako je Web of Science a Scopus. Tyto databáze recenzované odborné literatury slouží k zjištění, jak moc kvalitní článek je. V praxi se článek vydá v časopise, který je nějak ohodnocen. Záleží na počtu citací, které byly použity z publikací v určitém časovém období. To znamená – čím více citací na co nejméně zveřejněných článků časopisu, tím lepší ohodnocení časopis má. Pokud se tedy článek dostane do dobře ohodnoceného časopisu, je pravděpodobné, že dosáhne jemu úměrnému počtu citací. Tímto vznikne škála od nejlépe ohodnocených časopisů, v nichž bude velice obtížné publikovat, až po ty časopisy, ze kterých se nejméně cituje a kde lze publikovat velmi snadno. Pro konkrétní hodnocení publikace se používá metodika, která přidělí bodové skóre, jež bylo stanoveno tzv. delfskou metodou. Jak uvádí Rowe a Wright (1999), tato metoda předpokládá, že prognózy ze skupiny jsou obecně přesnější než prognózy od jednotlivců. Jde o konstruování předpovědi od skupiny odborníků strukturovaným způsobem. Skupina odborníků, obvykle jde o pět až dvacet odborníků s různým zaměřením, přednese své návrhy a argumenty, proč a jak k těmto výsledkům došli. Následně dojde k další diskusi, kdy odborníci berou v úvahu argumenty ostatních a případně přehodnotí své výsledky. To se může několikrát

opakovat, než se dojde k výsledku, se kterým většina souhlasí. Celý proces je postaven tak, aby nedošlo k jakémukoliv ovlivňování. Web of science je online akademická služba, jejíž databáze obsahuje více než 10 000 nejvýznamnějších odborných časopisů z celého světa včetně Open Access časopisů. Open Access poskytuje on-line přístup k vědeckým informacím, jako jsou plné texty recenzovaných vědeckých článků, ale i ke konferenčním sborníkům atd., a to zdarma a komukoli. Zaměřuje se na šíření a zpřístupňování vědeckých poznatků pro odbornou, ale i laickou veřejnost v souladu s možnostmi, které poskytuje aktuální stav informačních technologií (Havlová, Marek 2003). Tento portál se soustředí na jednotlivé kategorie (např. ekonomii, management, mikrobiologii a další), kterých je v současné době celkem 235 a ty hodnotí na základě ukazatelů Article Influence Score (AIS) a Journal Impact Factor (JIF). Dále umožňuje uživatelům vyhledávat informace ohledně časopisů, článků, jejich citace a další informace, a to i retrospektivně. Díky portálu jcr.clarivate.com dokážeme zjistit, jakou hodnotu JIF, AIS a Eigenfactoru časopis má a v jakém je kvartilu. Jak uvádí ústřední knihovna ČVUT (2019), AIS je indikátor založený na hodnotě indikátoru Eigenfactor. Ve své podstatě udává průměrný počet citací na článek za 5 let. Odpovídá tedy zhruba pětiletému impakt faktoru s tím rozdílem, že obdržené citace jsou v rámci ukazatele Eigenfactor vážené na základě několika kritérií:

- data za období 5 let,
- nepočítá autocitace časopisu,
- hodnotí citace podle prestiže časopisu, ze kterého citace pochází (citace z prestižnějších – více citovaných – časopisů mají vyšší váhu než citace z méně prestižního časopisu).

Jedná se o setinu Eigenfactoru dělenou poměrem počtu článků v časopise ku celkovému počtu článků ve Web of Science za dané období. Tedy počet a kvalita článků jsou hlavními faktory, které ovlivňují hodnotu AIS. Eigenfactor ukazuje, kolikrát byly v aktuálním roce citovány články publikované v posledních 5 letech. Znázorňuje citovanost časopisu bez ohledu na počet publikovaných článků (ústřední knihovna ČVUT, 2019). Journal Impact Factor se vypočítá vydělením všech citací za poslední dva roky počtem publikovaných článků za poslední dva roky, přičemž autocitace jsou zahrnuty. Avšak původně JIF nebylo určeno pro měření kvality z důvodu možného zneužití (kvůli autocitacím a krátkému časovému období), ale pouze pro statistickou informaci, která o výsledku něco vypovídá (Garfield E. 1998) Pro příklad je dále uveden vývoj JIF u časopisu Prague Economic Papers.

$$JIF = \frac{\text{Citace za rok 2018 za publikace v období 2016 (43)+2017 (14)}}{\text{Počet "citovatelných" publikací za roky 2016 (43)+2017 (40)}} = \frac{57}{83} = 0,687$$

Nejlepším časopisem dle JIF je CA-A CANCER JOURNAL FOR CLINICIANS, jehož hodnota za rok 2019 činí 292,278.

(Citace za rok 2019 za články publikované v roce 2017 (6 808) a 2018 (8 975))/(Počet článků za roky 2017 (29) a 2018 (25)).

Fakulta financí a účetnictví v současné době používá ukazatele AIS i JIF, co se týče impaktovaných časopisů. Avšak od ukazatele JIF se pomalu upouští a přesouvá se hlavně na ukazatel AIS, který je jistým způsobem stabilnější (kvůli delšímu období) a také kvůli tomu, že AIS nezapočítává autocitace. Jak uvádí Elsevier, poskytovatel Scopusu, obsah pochází od více než 7 000 vydavatelů, kteří musí být zkontrolováni a vybráni nezávislou radou pro výběr a poradenství obsahu, aby mohly být indexovány ve Scopusu. Pro citační analýzu nabízí Scopus přibližně o 20 % větší pokrytí než Web of Science. Mezi typické znaky této vědecké databáze patří vysoká kvalita, historická hloubka a odborné zpracování. Můžeme zde najít rozsáhlou bibliometrickou a historickou analýzu trendů a profily autorů. Každý rok je navrženo zahrnout do Scopusu přibližně 3 500 nových časopisů, ale pouze 33 % z těchto časopisů splňuje technická kritéria. A z těchto zhruba 1200 časopisů je po kontrole nezávislou kontrolní komisí přijato pouze 50 %. Výpočet hodnoty kvality časopisu SJR (SCImago Journal Rank indikátor) je podíl prestiže časopisu (počet citací) ku celkovému počtu článků v časopise za období 3 roky. Autocitace časopisu jsou zahrnuty do maximální míry 33 % a vážené citace jsou podle citovanosti zdroje. Napsáním článku vědecká publikační činnost tedy nekončí. Aby autor zjistil, jak je jeho článek skutečně hodnotný, musí si zvolit časopis, ve kterém jej bude publikovat. Ne vždy platí pravidlo, že čím lepší AIS, JIF nebo SJR časopis má, tím kvalitnější články v něm jsou. Existují tzv. „predátorské časopisy“. Predátorských časopisů si můžeme všimnout například tak, že hned po jejich založení stoupla jejich kvalita (dle citací) strmě nahoru, což je podezřelé. Toto však není pravidlem. Zdá se, že časopisy mají špatně nastavené standardy pro publikování – autoři za publikování v predátorských časopisech mnohdy platí. Měla by být přijata opatření zaměřená na různé skupiny autorů, kteří publikují nebo citují potenciálně predátorské časopisy. Znamená to cílení na zkušené i nezkušené autory z celého světa. Jsou zapotřebí vzdělávací programy v publikačních strategiích nebo změna v publikačním podněcování. K vývoji vhodných strategií je zapotřebí dalšího výzkumu. David Moher k tomu dodává: „Například téměř neexistuje žádný výzkum, kde byl proveden rozhovor se vzorkem autorů predátorských časopisů, aby zjistil jejich motivaci pro publikování v těchto časopisech. Financující organizace skutečně musí posílit svoji pozici a poskytnout výzkumným pracovníkům finanční prostředky na vývoj široké škály vyšetřování souvisejících s predátorskými časopisy. Pokud máme zastavit predátorské časopisy, potřebujeme důkazy, které nás povedou.“ (Oransky, 2017). Avšak žádné jednoznačné důkazy pro popsání ukázkového predátorského časopisu zatím neexistují. Nicméně jsou k dispozici různé weby, které o potenciálních predátorských časopisech informují a autor se tak může alespoň do jisté míry zorientovat. Jak uvádějí Marina a Sterligov (2021), kteří zkoumali predátorské časopisy ve Scopusu, největší počet článků z potenciálně

predátorských časopisů jsou v odvětvích strojírenství a medicína. Studie dále uvádí, že v roce 2016 více než polovina článků vydaných v Kazachstánu měla za vydavatele časopis, který je potenciálně predátorský. V praxi to funguje tak, že vedoucí pracovník, který vědecké publikace hodnotí, analyzuje každý nový časopis a hledá v něm určité charakteristiky. Mezi ně patří rychlý nárůst citací za podezřele krátkou dobu a původ časopisu v méně vyspělé zemi. Pracovník samotný článek přečte a dle svých zkušeností stanoví, zda je článek opravdu tak kvalitní a přínosný. Tito hodnotící pracovníci mohou rozhodnout, že článek nezapočítají a finančně jej tak neohodnotí. Tím přimějí akademické pracovníky k tomu, aby se predátorským časopisům vyhýbali. Podle prestižního magazínu Nature (2021) je v databázi Scopus mnoho časopisů, které jsou „predátorské“. Široce používaná akademická databáze Scopus hostí příspěvky z více než 300 potenciálně „predátorských“ časopisů, které mají sporné publikační postupy. Jejich přítomnost ve Scopusu a dalších populárních databázích výzkumu vyvolává obavy, že nekvalitní studie by mohly uvést vědce v omyl a znehodnotit vědeckou literaturu. Vědci mohou svůj další výzkum založit na nekvalitních nebo dokonce smyšlených poznatcích a citovat je ve svých vlastních publikacích, čímž přispívají k znedůvěřování vědy. Vít Macháček a Martin Srholec, ekonomové z Univerzity Karlovy a Akademie věd v Praze, srovnávali časopisy indexované ve Scopusu se seznamem potenciálních predátorských časopisů. V databázi objevili 324 těchto pochybných časopisů, v nichž bylo v letech 2015–2017 zveřejněno přibližně 164 000 příspěvků. To je přibližně 2,8 % z celkového počtu článků indexovaných v databázi během tohoto období. Scopus na to vzápětí zareagoval a 65 % časopisů, které jsou zahrnuty v jeho databázi a vykazují náznak „predátorství“, nemohou vydávat články do doby, než budou detailněji prověřeny. Co se týče publikování v databázích Web of Science a Scopus na Fakultě financí a účetnictví, v období 2016–2020 bylo nalezeno 9 potenciálně „predátorských“ článků Scopus a žádný ve Web of Science. Můžeme tedy usoudit, že databáze Web of Science je v kontrolách pečlivější a náročnější. Avšak poté, co byl Scopus kritizován počtem predátorských časopisů ve své databázi a zareagoval na to ihned a razantně, jde vidět, že na FFÚ je predátorských časopisů čím dál tím méně. Tyto databáze jsou tedy v současné době efektivní. Avšak stále je tu problém u recenzovaných článků, které nejsou obsaženy v těchto databázích. Nejedná se sice o tak kvalitativně vysoko hodnocené články a finanční odměny za ně nebudou tak vysoké, avšak kvůli tomuto jevu stále není dosaženo maximální efektivity a spravedlnosti. Nicméně v České republice to není tak velký problém – z databáze publikační činnosti na Fakultě a financí je těchto článků velice malé množství a články z „predatory journals“ se každým rokem snižují. V posledních dvou letech nebyl na Fakultě financí a účetnictví nalezen ani jeden článek z potenciálního predátorského časopisu. Pokud však vezmeme tento problém globálně, je stále hojné množství těchto nedůvěryhodných časopisů. Státy jako Kazachstán a další, kde fungují tyto problematické časopisy, by se měly zaměřit na

tento problém – jedná se o reputaci vědy, ostatní státy, které tento problém řeší, budou mít menší tendenci spolupracovat s vědeckými pracovníky, kteří v těchto časopisech publikovali, a tudíž ani věda globálně nebude fungovat maximálně efektivně. Jako řešení se nabízí školení, jak tyto časopisy rozpoznat, méně rozvojové státy by měly spolupracovat se státy, které tento problém řeší. Dále se zde nabízí možnost řešení tohoto problému rozhovory s lidmi, kteří do těchto časopisů publikují – zda je to vědomé, zda autoři publikují kvůli finančnímu ohodnocení, a ne kvůli pokroku vědy atd. Z druhé strany by měl zakročit i daný stát, například sankcemi těchto časopisů. Jde o jméno vědy v dané zemi. Stále je zde ale otázka, jak přesně nastavit pravidla, aby byla zcela efektivní a jasně říkaly, kdy se o predátorský časopis jedná.

4 Závěr

V současné době se pro hodnocení kvality článků používají např. databáze, jako Web of Science a Scopus. Obě tyto databáze jsou nyní důkladné při kontrole. Scopus v minulosti sice měl problémy kvůli problematickým článkům, avšak po kritice byla provedena důkladná kontrola a články, které standardům neodpovídají, byly vyřazeny. Dále bylo cílem vysvětlit a následně analyzovat systémy evidence a způsoby hodnocení publikační činnosti. Vysoká škola ekonomická v Praze využívá pro hodnocení některých publikačních databází Web of Science a Scopus. Čím dál tím více se používá u impaktovaných článků ukazatel AIS, který nezapočítává autocitace a data jsou za období pět let, na rozdíl od ukazatele JIF, který autocitace započítává a data jsou za období pouze dva roky. Scopus má ukazatel pouze jeden, SCImago Journal Rank. U publikační činnosti autorů může nastat problém při publikování jejich článku v neznámém časopisu. Takový časopis může patřit do seznamu potenciálně predátorských časopisů, přičemž pravidla pro jejich rozpoznání jsou nejednoznačná. Proto toto rozhodnutí zůstává plně na vědeckém pracovníkovi. Problematika v ČR není tak velká – postupem času se počet vydaných publikací v predátorských časopisech snižuje. Problém je však třeba řešit globálně, aby byla publikační činnost zcela efektivní a vědečtí pracovníci z různých států mohli bez obav z nedůvěryhodných informací ve člancích spolupracovat. U grantů je třeba se zaměřit i na mladší řešitele vědeckých projektů. Tito vědečtí pracovníci mohou mít velký potenciál a inovativní myšlenky. Důkazem je fakt, že laureáti Nobelovy ceny provedli svou oceňovanou práci před dosažením 40 let.

Literatura

SCHUMPETER, J A, 1934. The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest and the Business Cycle [online]. Cambridge, Mass.: Harvard University Press. ISBN 1402074638. Dostupné z: doi:10.1080/03085140802357927

MOTYLOVÁ, Šárka. Veřejné financování vědy a výzkumu [online]. Praha, 2018 [cit. 2021-04-12]. Dostupné z: <https://insis.vse.cz/zp/64228>. Diplomová práce. Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví. doc. Ing. Lucie Sedmihradská, Ph.D.

Martin Srholec: Do databáze Scopus se vtírají predátorské časopisy. Věda a výzkum [online]. 2021, 22. 2. [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/rozhovory/rozhovory/martin-srholec-do-databaze-scopus-se-vtiraji-predatorske-casopisy>

Pavel Doleček: Nedostatku financí plynoucích na vědu musíme zabránit [online]. 2021 [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/rozhovory/rozhovory/pavel-dolecek-nedostatku-financi-plynoucich-na-vedu-musime-zabranit>

CROUCHER, Richard, Paul GOODERHAM a Marian RIZOV. Research performance and the organizational effectiveness of universities. Journal of Organizational Effectiveness: People and Performance [online]. 2018, 5(1), 22-38 [cit. 2021-04-04]. ISSN 2051-6614. Dostupné z: doi:10.1108/JOEPP-06-2017-0057

9 things you should consider before embarking on a PhD [online]. Elsevier, 2013 [cit. 2021-5-8]. Dostupné z: <https://www.elsevier.com/connect/9-things-you-should-consider-before-embarking-on-a-phd>

Stay abreast of the research happening in your area. Elsevier.com [online]. [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.elsevier.com/solutions/scopus/how-scopus-works/content>

Graduates by Fields [online]. 2021 [cit. 2021-5-8]. Dostupné z: https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=EDU_GRAD_FIELD

Population data [online]. 2021 [cit. 2021-5-8]. Dostupné z: https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=EDU_DEM

Postavení doktorandek a doktorandů v ČR, nevalná vizitka české vědy [online]. 2017 [cit. 2021-5-8]. Dostupné z: <https://www.universitas.cz/forum/115-postaveni-doktorandek-a-doktorandu-v-cr-nevalna-vizitka-ceske-vedy>

European Commission/EACEA/Eurydice, 2015. The European Higher Education Area in 2015: Bologna Process Implementation Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Open Science Cloud (EOSC): What the cloud is, how it relates to other strategies, how it was developed and what will happen in the future. [online]. [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/goals-research-and-innovation-policy/open-science/european-open-science-cloud-eosc_en

LEVITT, Michael a Jonathan M. LEVITT. Future of fundamental discovery in US biomedical research. Proceedings of the National Academy of Sciences [online].

2017, 114(25), 6498-6503 [cit. 2021-5-8]. ISSN 0027-8424. Dostupné z: doi:10.1073/pnas.1609996114

Web of Science [online]. [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: Webofknowledge.com

Stay abreast of the research happening in your area. Elsevier.com [online]. [cit. 2021-04-05]. Dostupné z: <https://www.elsevier.com/solutions/scopus/how-scopus-works/content>

Marina, T., Sterligov, I. Prevalence of potentially predatory publishing in Scopus on the country level. *Scientometrics* (2021). <https://doi.org/10.1007/s11192-021-03899-x>

Martin Srholec: Do databáze Scopus se vtírají predátorské časopisy. *Věda a výzkum* [online]. 2021, 22. 2. [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://vedavyzkum.cz/rozhovory/rozhovory/martin-srholec-do-databaze-scopus-se-vtiraji-predatorske-casopisy>

FALAGAS, Matthew E., Eleni I. PITSOUNI, George A. MALIETZIS a Georgios PAPPAS. Comparison of PubMed, Scopus, Web of Science, and Google Scholar: strengths and weaknesses. *The FASEB Journal* [online]. 2007, 22(2), 338-342 [cit. 2021-5-3]. ISSN 0892-6638. Dostupné z: doi:10.1096/fj.07-9492LSF

Rowe, G., & Wright, G (1999). The Delphi technique as a forecasting tool: Issues and analysis. *International Journal of Forecasting*, 15(4), 353–375. [https://doi.org/10.1016/S0169-2070\(99\)00018-7](https://doi.org/10.1016/S0169-2070(99)00018-7)

HAVLOVÁ, Jaroslava, MAREK, Jiří. Otevřený přístup (k vědeckým informacím). In: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. Praha : Národní knihovna ČR, 2003- [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000015817&local_base=KTD

Bibliometrické - citační - indikátory. *Knihovna ČVUT* [online]. 2019 [cit. 2021-04-04]. Dostupné z: <https://knihovna.cvut.cz/podpora-vedy/citacni-databaze/bibliometricke-indikatory#article-influence-score-a-eigenfactor>

GARFIELD, E. The Impact Factor and Using it Correctly. *Der Unfallchirurg*. 1998, 198(101), 413-414.

Graduates by Fields [online]. 2021 [cit. 2021-5-8]. Dostupné z: https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=EDU_GRAD_FIELD

GRUDNIEWICZ, Agnes, David MOHER, Kelly D. COBEY, et al. Predatory journals: no definition, no defence. *Nature* [online]. 2019, 576(7786), 210-212 [cit. 2021-04-05]. ISSN 0028-0836. Dostupné z: doi:10.1038/d41586-019-03759-y

Predatory journals: Not just a problem in developing world countries, says new Nature paper – Retraction Watch [online]. Ivan Oransky, 2017 [cit. 2021-5-8]. Dostupné z: <https://ahrecs.com/latestnews/predatory-journals-not-just-problem-developing-world-countries-says-new-nature-paper-retraction-watch-ivan-oransky-september-2017/>

Hundreds of ‘predatory’ journals indexed on leading scholarly database [online]. 2021 [cit. 2021-5-3]. Dostupné z: <https://www.nature.com/articles/d41586-021-00239-0>

Predatory journals: Not just a problem in developing world countries, says new Nature paper – Retraction Watch [online]. Ivan Oransky, 2017 [cit. 2021-5-8]. Dostupné z: <https://ahrecs.com/latestnews/predatory-journals-not-just-problem-developing-world-countries-says-new-nature-paper-retraction-watch-ivan-oransky-september-2017/>

Marina, T., Sterligov, I. Prevalence of potentially predatory publishing in Scopus on the country level. *Scientometrics* (2021). <https://doi.org/10.1007/s11192-021-03899-x>

Studentská sekce konference
„Teoretické a praktické aspekty veřejných financí 2021“
byla uspořádána s laskavým přispěním:

